

September

THE DAWN

1932

LIST ZA
AMERIŠKE
SLOVENKE

OFFICIAL
ORGAN OF
S.L.W.I.W.
OF AMERICA

DAJDA

GLASILO
SLOVENSKE
ŽENSKE
ZVEZE
V
AMERIKI

Uradno glasilo
Slovenske Ženske Zveze
v Ameriki

ZARJA

THE DAWN

Official Organ of the
Slovenian Ladies Union
of America

Izhaja vsak mesec

Published monthly

Naročnina .....\$2.00 na leto
Za članice SZZ. .... 1.20 na leto

Subscription-price .....\$2.00 per annum
Members of the SLU..... 1.20 per annum

Urednica in upravnica:

JOSEPHINE RACIC

Editor and Manager:

Naslov:

"ZARJA", 2054 W. COULTER STREET, CHICAGO, ILL.

Address:

Entered as second-class Matter June 28th, 1929, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24th, 1912

Ustanovljena 19. dec. 1926
v Chicagi, Ill.
Inkorporirana 14. dec. 1927
v državi Illinois

SLOVENSKA ŽENSKA ZVEZA

Slovenian Ladies Union

Organized Dec. 19th, 1926
in Chicago, Ill.
Incorporated Dec. 14th, 1927
in the State of Illinois

Gl. Odbor - Supreme Committee

Duhovni nadzornik — Spiritual Adviser:

Rev. Anton Schiffrer, 2320 North Lake Dr., Milwaukee, Wis.

Predsednica — President:

Marie Prislund, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wis.

Prva podpredsednica — First Vice-President:

Barbara Kramer, San Francisco, California

Druga podpredsednica — Second Vice-President:

Annie Trdan, Chisholm, Minnesota

Tajnica — Secretary:

Josephine Račič, 2054 W. Coulter Street, Chicago, Ill.

Blagajničarka — Treasurer:

Anna Motz, 9630 Ave. L, South Chicago, Ill.

Nadzornice — Auditors:

Josephine Erjavec, 1013 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Rose Smole, Bradley, Ill.

Albina Novak, Cleveland, Ohio.

Svetovalke — Consultants:

Mary Darovec, 19114 Shawnee Ave., Cleveland, Ohio

Magdalena Widina, Pittsburgh, Pa.

Mary Kopač, West Allis, Wis.

Dorothy Dermeš, Steelton, Pa.

Margaret Kozjan, Pueblo, Colo.

Prosvetni odsek — Educational Committee:

Josephine Račič, Chicago, Ill., urednica in upravnica 'Zarje'

Josephine Hočevar, Cleveland, Ohio.

Jennie Ozanich, Eveleth, Minn.

Frances Ponikvar, Cleveland, Ohio.

Mary Urbas, Cleveland, Ohio.

Načelnica Izobraževalnih klubov—Superintendent of Educational Clubs:

Albina Novak, 6036 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio

V ovčjih oblačilih...

A. Schiffrer.

ZGODOVINA nam pove, da otrok pri starih pastirskih narodih ni pomenjal družega kot ena usta več, ki jih je bilo treba napolniti tudi ob času suše in pomanjkanja. Ob času bega in kadar se je rod premikal iz kraja v kraj, je bil otrok nadloga in zadržek, za matere rodu pa skrb, posebno delo, in pa vzrok prerekanja med ženskami. Neizprosni zakon v vsaki posamezni skupini je bil, da so lahko odvzeli materi otroka takoj po porodu, predno ga je videla, in ga zavrgli. Gorje ženski, ki se je uprla temu ukrepu. Bila je sužnja, ker je niso smatrali za neohodno potrebno. Njena beseda se ni upoštevala; njen upor proti postavam redu je pomenjal zanjo smrt — kamenjanje do smrti. Vzelo je Kristusovo Cerkev stoletja in stoletja, predno je prepričala divje narode, da je novorojenec otrok božji, da ga je poklical v življenje nebeški Oče, in da ima zato isto pravico do življenja in obstanka kot odrastli človek. Cerkev je bila tista moč, ki je iztrgala otroka iz rok rodovne, državne in očetove oblasti, in ga položila materi v naročje. Takrat, ko se je državna oblast uklonila cerkvenim naukom glede pravic otroka in pravic matere do otroka, takrat je bil napravljen prvi korak za žensko enakopravnost v družini. Otrok je bil tisti činitelj, ki je postavil žensko na tisto stališče, ki ga danes zavzema pri vseh civiliziranih narodih.

Z otrokom pade in z otrokom raste pomen ženske v družbi. Vzemi otroku pravice, ki mu gredo po vseh božjih in človeških postavah, in vzel si jih obenem tudi ženski. In prva pravica otrokova je pravica do življenja. Propaganda, ki skuša pod pretvezo človekoljubnosti in vneme za izboljšanje človeške družbe vzeti že rojenemu ali pa še nerojenemu otroku pravico do življenja, je udarec po pravicah ženske. To je naravna posledica, ki mora slediti prej ali slej porodni kontroli. Da se skrivajo pod plaščem materoljubne propagande drugi nečedni nameni, je dokazala letošnja preiskava kongresne komisije. Ker je časopisje dalo tako malo pozornosti temu dogodku, se nam zdi umestno navesti vzroke, zakaj Hancock Bill, ki ga je sestavila propaganda za porodno kontrolo, ni bil predstavljen kongresu za časa zadnjega zasedanja.

Končno se je prebudila tudi Amerika. Prvi, ki so spoznali mitične zasluge nordiškega plemena,

so bili Kukluskarji. Njim je sledila šola; časopisje ji je sekundiralo. Severnoevropski narodi, potomci nekdanjih ropoželjnih Nordov, prekašajo po svojih telesnih in duševnih zmožnostih vse druge narode; tako je naglašala propaganda, — zato treba rešiti Ameriko, predno jo preplavijo manj vredna plemena iz srednje in južne Evrope. Prvi korak, da se zavaruje nordiška nadoblast v deželi, se je napravil takrat, ko se je ustavilo naseljevanje. Kvota je bila namenoma tako sestavljena, da je zaprla pot onim narodom, ki so bili nezaželjeni, medtem ko so pustili tako veliko odprtino, da so severni narodi še vedno lahko pošiljali svojo količino naseljencev. Klub vsem nakanam se računani še vedno ne vjemajo, ker se nezaželjeni narodi razmnožujejo hitreje kot prebrisani Nordi.

Ko so se Judje razmnoževali prehitro v Egiptu, je faraon kratkomalo zapovedal, da se morajo potopiti vsi novorojenci moškega spola. To seveda ni bila njegova iznajdba. Naučil se je od starih Hititov in Kaldejcev, da se rešujejo socijalna vprašanja najlažje na ta način, da se uniči vse nezaželeno potomstvo s tem, da se daruje nikdar sitemu Balu vse novorojence, ki bi imeli biti kdaj v nadlego narodu ali pa prestolu. Iste pravice se je poslužil Herod, ko je dal pomoriti vse otroke moškega spola v mestu Betlehem ob času Kristusovega rojstva. Grki so se potegovali za telesno prvenstvo med narodi že tisoč let pred prihodom Kristusa na svet. Po naukih modrijana Platona niso imeli niti pohabljeni in tudi ne revni otroci nobene pravice do življenja v družbi. Očetova beseda je zadostovala, da je bil otrok zavržen takoj po rojstvu. Romul in Rem, dvojčka, ustanovitelja mesta Rima, sta bila zavržena po grškem zakonu. Isti zakon je prišel v veljavo med Rimljani. Vsi državni ukrepi so bili zastonj, da se ustavi to nečloveško postopanje z otroci. Edini, ki je imel moč ustaviti to počenjanje, je bil Bog sam.

Kdo stoji za Mrs. Margaret Sanger in za nje-no stranko, ki skuša uveljaviti porodno kontrolo v Ameriki najprvo potom državnega priznanja in pozneje potom državnih uredb? Lepo dobo let ni mogel nihče dati natančnega odgovora na to vprašanje. Pod pretvezo, da se propaganda zanima za izboljšanje človeškega naraščanja, za omiljenje socijalnih

razmer med delavci in naseljenci, in pod krinko sočustvovanja in ljubezni do trpečih mater, se je razvijala nesramna kupčija, ki ima prekositi v korupciji celo zloglasno prohibicijo. Agitacija gre ravno po istih potih in se poslužuje istih sredstev, kakor svoje dni prohibicija. Najprvo so zainteresirali par prezpomembnih verskih šekt in iskali njihove odobritve, da se pokrije greh s plaščem vere in dostojnosti. Lansko leto je potrkala Mrs. Sanger na vrata kongresa in iskala državnega priznanja potom takozvanega Gillette Bill, in letos zopet potom Hancock Bill.

Časopis "Brooklyn Tablet" navaja, da je lansko leto delo propagande popolnoma propadlo pred kongresno komisijo. Letos je stavilo iste zahteve; seveda, pod drugim imenom. Vzroki, zakaj je bil predlog zavržen, so tako prepričevalni, da jih ne more zavreči noben človek, pa naj bo še tako liberalnega mnenja. V teku enega leta so napravili po lekarnah nad sto milijonov dolarjev čistega dobička pri izpečavanju literature in pomožnih sredstev. Kdo je najbolj potreboval informacij, kako kontrolirati porode, in kdo največ plačal za protiporodna sredstva, je razložil komisiji najboljše Arthur Boylan, ravnatelj šole Washington High School na Audobon in 192. cesti v New Yorku. Nad 6000 otrok zahaja v to šolo. Fantje in dekleta, najmlajši med njimi komaj 13 let stari in najstarejši 18 let, se pripravljajo tam za boj življenja. Nasproti šole, na oglu stoji apoteka, katere obstoj zavisi večinoma le od skupička, ki ga pušča tam šolska mladina. Zadnje leto je izložba v oknu lekarne naznanjala, da ima lekarna na prodaj literaturo in sredstva, priporočena od porodne kontrole. "Stopil sem v prodajalno", pravi Mr. Boylan, "da vidim, kaj vse tam prodajajo. Okoli izložbe, kjer je bilo razstavljeno novo blago, se je trlo kakih 40 kupcev; vsak izmed njih je bil učenec naše šole. Poslali smo pozneje več učitelje v prodajalno po različne predmete, ki jih ponuja porodna kontrola. Za denar se je dobilo vse, kar je kdo poželet."

V teh par besedah je povedanega dovolj. Vsaka mati, ki ima količkaj spoznanja, bo lahko sklepalala, kaj njenim otrokom ponuja v nakup moderna lekarna poleg mišnic in praškov za zobe. Obenem je to priznanje šolskih oblasti, da državna šola nima nobene kontrole nad svojimi učenci. Dobe se celo šole, kjer podučujejo pod imenom higijene porodno kontrolo mlečnozobim otrokom.

Strup je, strup, ki uniči dušo in telo; to je najboljši opis propagande za porodno kontrolo. Vkljub državnim zakonom, vkljub nasvetom vseh izkušenih zdravnikov in vkljub nasvetom pametnih sociologov, gre propaganda naprej po svojih dobrozačrtanih potih in kuje — milijone. Nekdanji razglašeni salooni, naj so bili še tako slabi, se niso nikdar tako ponižali, da bi dovolili vstop mladoletnim. Mo-

derne lekarne, ki razpolagajo z dokaj bolj učinkovitimi strupi, imajo svoja vrata odprta na široko vsakomur, in svoje nevarno blago na prodaj vsakemu otroku. Ni čudno, da stoji na vsakem oglu ulice po ena ali več lekarn in dostikrat še ena vmes. Gdakar je bila vpeljana prohibicija v deželi, so se razmnožile lekarne kot gobe po dežju, in vkljub slabim razmeram izhajajo vse primeroma dobro. Nobene nevarnosti ni, da bi kdo spregovoril kako besedo proti njim, dokler bodo v rokah "sto procentnih" Amerikancev.

Greh je greh in ostane greh, pa naj bo oblečen v porhant ali pa prevlečen s svilo. "In kazen za greh je smrt", pravi sv. Pavel. Ne javna brezbriznost, ne vladni pečat ne more zmanjšati greha samega ali pa njegovih posledic. Komur je znana povest o šembreljskem biku, ve, da čim bolj so ga umivali, tem bolj črn je bil. Še ni tako dolgo, ko so metali krivdo vseh človeških dejanj in nehanj na žleze in čutnice v človeškem telesu. V Kaliforniji so upejljali zakon že pred 25 leti, da morajo biti zločinci sterilizirani. To je imelo napraviti konec grehu.

Prenapolnjene ječe, bolnišnice, preobložene sirotišnice in norišnice povedo danes, da je greh vse kaj bolj pomenljivega in groznega, kot kar so hoteli napraviti iz njega lažimodrijani. Danes so za stopinjo bližje, toda še vedno ne na jasnem. Greh naj pomenja devolucijo človeka ali povrat v primitivnost, v bestijalnost, v zver. Res je! Vse to je greh, in še več. Upor je proti Bogu stvarniku in proti njegovim zakonom. In kdor se upre zakonom Stvarnika, mora plačati prej ali slej. Tako nam pove skušnja posameznikov in isto nam zatrjuje zgodovina o narodih, ki so greh zagovarjali, h grehu molčali, ali ga pa celo legalizirali. Kje je danes mogočni narod Hititov? Življenjepiš enega samega Kaldejca in njegovih potomcev nam je znan. Abrahama pozna vsakdo. Bežal je iz mesta Ur, mogočne prestolice, zato, ker se je uprl grehu. Grški narod je propadel in ista usoda je zadelala Rimljane. In Eva je bila tista, ki je plačevala vedno dražje kot Adam . . .

Materinstvo je žrtev; nihče tega ne zanika. Je pa ravno ta žrtev, ki je povzdignila žensko na stališče, ki ga danes zavzema. Neizprosni zakon narave je tak, da kar ne služi svojemu namenu, mora propasti. "Drevo, ki ne rodi svojega sadu, bo posekano in vrženo v ogenj" . . .

"Porodna kontrola se je do danes izkazala še povsod prokletstvo v prvi vrsti za žensko, in potem za celokupen narod," trdi Dr. Howard Kelley iz John Hopkins University. V dokaz svoje trditve navaja razmere v Londonu in na otoku Hawaii. Začelo se je povsodi na isti način kot v Ameriki: prišel je volk v ovčjih oblačilih. Končno je pa ostal le volk v vsej svojej nagoti ni poželenju po krvi. . .

Susan B. Anthony.

L o č a n .

ŽIVLJENJEPIŠ Elizabete Cady Stanton, ki smo ga priobčili nedavno, je nepopoln brez Suzane B. Anthony. Celih 50 let sta te dve ženski delovali skupno za en in isti namen. Po svojih značajih sta si bili toliko različni, da je ena izpopolnjevala drugo. Delo, katero sta dovršili, bi ena brez druge ne mogla nikdar sama dokončati.

Miss Anthony je zagledala prvič luč sveta dne 15. februarja 1820 v South Adams, Mass. Svojo bojevito naravo in zgovornost je podedovala po svojem očetu. Oče, ki je bil član kvakerske cerkve, je bil preveč samosvoj in ker se ni ravnal po ukrepih cerkvenih očetov, je bil pregnan iz cerkvene občine. To je sicer premožnega človeka končno spravilo v revščino. Za svojo družino je bil skrben, in je gledal, da so vsi otroci dobili vso izobrazbo, kar je je bilo takrat v Ameriki na razpolago.

Stara 15 let je Suzana morala od doma in skrbeti sama za sebe. Podučevala je 13 let po šolah v državi New York, in s svojim delom med učiteljicami izboljšala stanje učiteljskega stanu.

V javnost je zašla potom organizacije The Society of Friends. Ta družba je zagovarjala enakost pravic med moškim in žensko, in obsojala suženjstvo. K temu programu je Suzana pridala še boj proti pijači. Vse te reforme je skušala doseči potom ženske moči pri volitvah. Čisto dosledno je, da je nastopila vedno in povsod najprvo z zahtevo za žensko volilno pravico. Roko v roki z Mrs. Stanton je prehodila državi Michigan in Kansas. S svojo zgovornostjo, hitrim pojmovanjem in pikrimi opazkami je spravila vse svoje nasprotnike v zadrego. Med tem ko je imela Mrs. Stanton svoj jezik namazan z medom, je Miss Anthony svojega namakala v jesihu in žolču. Pero ji ni šlo posebno dobro izpod rok; zato je prepuščala člankarstvo svoji tovarišici. Sama se je pa vkvarjala večji del z organizatoričnim delom; v tem oziru je bila ona mojster. Vedno sta si srečno tako razdelili delo, da sta dosegli vspeh, in da zgodovina ne more poročati o enem samem prepiru med tema dvema ženskama.

Najboljše je pokazala svoje zmožnosti za časa Lincolna. Treba je bilo najprvo potom amendmenta v Konstituciji odstraniti in prepovedati suženjstvo. L. 1863 je ustanovila z Mrs. Stanton The Woman's National Loyal League. Naloga te lige je bila vzbuditi zanimanje za novi amendment potom razprav in potom dopisov. Miss Anthony

se je vrgla v delo in v teku enega leta je imela ves potrební denar nabran, in je predložila Kongresu prošnjo, podpisano od več kot 400.000 oseb. Senator Sumner je potrdil, da brez pomoči Miss Anthony bi se takrat še ne bilo rešilo vprašanje suženjstva. Trinajsti amendment je bil v resnici delo, ki ga je zasnovala in srečno izpeljala Miss Suzan B. Anthony.

Po pravici je pričakovala, da se bo stranka, katero je spravila na noge, izkazala hvaležno za njeno pomoč, in ji pomagala priboriti volilno pravico za ameriško ženstvo. Kot se je izkazalo pozneje, so politiki izrabili njeno zaupanje in vse tako zasukali, da je imelo škodovati ravno njenim načrtom. Od tega časa naprej je napovedala boj in sovraštvo vsem moškim in vsem njihovim ukrepom. Postala je v pravem pomenu bojevita sufragetka.

L. 1872 je nastopila javno pri volitvah v Rochester, N. Y., da bi poskusila moč zakona. Zaprli so jo, in sodnik jo je obsodil na globo \$100.00. Zagovarjala se je sama. "Upor proti tiranstvu", je rekla, "je delo božje in spolnjevanje božjih zakonov. Nikdar ne bom plačala niti enega vinarja." — In v resnici ni plačala kazni nikdar.

Bila je rojena za boj, in boj je bilo celo njeno življenje. Vse, kar je imela in kar je zaslužila, je šlo zato, da pribori enakopravnost ženskemu spolu. Časopisje se ji je rogalo, na shodih so jo zasmehovali javno; vse to je ni oplašilo. Ko je propadel njen časopis "Republic", je videla, da je zašla v dolgove, ki so znašali nad \$10,000.00. Še bolj se je oprijela dela, in izplačala vse do zadnjega vinarja. "Napravila sem prostor za druge, ki bodo nadaljevali moje delo," je bila njena edina opazka, ko je plačala svoje dolgove.

Boj za ženske pravice je bilo njeno edino geslo. To je bila njena vera, njena zabava in tolažba v težkih urah. Učakala je lepo dobo let in predno je umrla dne 13. marca 1906, je videla na svoje lastne oči, da njeno delo ni bilo zastonj. Samo trinajst let po njeni smrti je šlo seme, katero je sejala, v klasje, in ženska enakopravnost z moškim je potom glasovnice priklicala v življenje prohibicijo.

Miss Suzan B. Anthony, samica, sovražnica moških, strah zakonodajcem in politikarjem, ni živela zastonj.

Gora Oljka

Marie Prisländ.

V LISTIH sem čitala, da je pogorela starodavna božjepotna cerkev na gori Oljki v Savinjski dolini. — Pri čitanju te vesti so se mi obnovili moji mladostni vtisi, ki so s to goro v zvezi.

Gora Oljka je precej vsioka; nad 700 metrov se dviga v zrak. Čez in čez je pokrita z mogočnimi zelenimi smrekami, pa tudi drugim senčnatim drevjem, da je pot na goro vedno zavita v polmrak. Vrh gore je stala lepa cerkev z dvema zvonikoma. Cerkev je bila približno dvesto let stara. Raz gore se nudi krasen pogled po spodnji in gornji Savinjski dolini, ter še naprej preko nekdanje kranjske in koroške meje. Čeprav sem takrat bila še skoro otrok, še do danes nisem pozabila prelepega vtisa, ki sem ga dobila na tej gori, ko sem ž nje razgledovala okolico ob solnčnem zahodu.

Po dolinah se je že mračilo, a večerni žarki so še vedno obsevali vrhove naših gora, kakor visoko Ojstrico, ki stoji na nekdanji štajersko-kranjski meji, in je vsa pokrita z večnim ledom in snegom. Njena bela glava se je v večernem solncu bliščala, kot bi bila s zlatom in biseri posuta. Na vsakem višjem brdu se je svetlikala bela cerkvica; iz zvonikov so vabili zvonovi k večerni molitvi. Med te akorde so se mešali zvončki črede, ki se je pasla nekje v dolini in odhajala domov s pašnika. — Dolina se je vedno bolj zavijala v temo. Tu in tam se je posvetila lučka, prižgana na tem ali onem domu. Tudi na nebesnem oboku so se začele prižgati lučke, zvezdice, da je vse migljalo. Poiskala sem Rimsko cesto, da vidim, če je sreča z menoj. Našla sem jo ravno nad glavo. Vživala sem pač srečo takrat, srečo brezskrbne mladosti.

Soseda se je s svojo hčerko odpravljala na božjo pot na goro Oljko. Naprosila sem svojo staro mamico, da je dovolila iti tudi meni. Od nas do vrh gore je kakih šest ali sedem ur hoda. Zdi se mi, da smo me porabile več časa, ker mladina se pač hitro utruji. Pot nas je peljala mimo lepih hmeljevih nasadov, s katerimi so se tiste čase počeli baviti kmetovalci v spodnji Savinjski dolini. Ko smo začele iti v hrib, se dobra soseda domisli nekaterih pripovedk, ki so med ljudstvom krožile o tej gori, in brez katerih pač ni nobena božja pot. Pripovedovala nam je, koliko čudežev se je že na gori zgodilo, ter nam povedala zgodnico o roparjih, ki so se svoje čase po gori skrivali in ropali bogate lesne trgovce, ki so se vračali s potovanja. Veste, večina gornje Savinjske doline trguje z lesom. Tam so namreč veliki smrekovi gozdovi, in vsak kmetovalec ima kos gozda. Pozimi drevesa pode-rejo, jih spravijo na žage, da narežejo deske, spomladi pa zbijejo plave ali "floše", kakor smo rekli, na te splave naložijo deske, in vse skupaj peljejo po Savinji in Savi na Hrvatsko, kjer jih dobro pro-

dajo. Na ta način je pozimi in spomladi zaposlenih veliko ljudi, ko še ni drugega dela na polju. — Mr. Grdina se je lansko leto mudil v Savinjski dolini; ni se mogel načuditi spretnim flosarjem, katere bi rad "pritisnil", pa mu je ravno filmov zmanjkalo. Jaz sem ga pa dražila, da se s filmi ni založil zato, ker si je mislil, da tam, kjer sem jaz doma, itak ne bo nič zanimivega. Bilo je pa res škoda, da Mr. Grdina flosarjev ni mogel v slikah pokazati; kamor je prišel med naše ljudi, je vse po njih vpraševalo. — Da pridem nazaj k moji zgodnici: Toraj ti roparji, ki so se od nekod priklatali in strašili poštene ljudi ter lajšali žepe premožnim, so od nekega čarovnika zvedeli, da ko bi prižgali namesto sveče ali kar so že rabili za razsvetljavo, prstke nerojenega otroka, bi se taka luč nikamor ne videla, ampak bi svetila samo njim. S tem bi se roparski posel jako olajšal, ker bi jih nihče ne videl. Rokomavharji so seveda na vsak način hoteli vršiti svoj posel na neviden način, zato so sklenili uporabiti nasvet tega čarovnika. Prežali so na ženske, ki so prihajale na goro. Tako se je zgodilo, da je šla na božjo pot žena v blagoslovljenem stanu. Bila je čisto sama na potu. Roparji jo takoj ustavijo in ji povedo, kaj z njo nameravajo. Žena jih je s povzdignjenimi rokami prosila, naj ji prizanesejo. Obljubila je dati jim vse premoženje, ako jo pustijo. Vkljub njeni prošnji so jo roparji umorili, da bi prišli do detetovih prstkov. Groza jih je pa obšla, do so zagledali dete, ki je imelo ravno tako v nemi prošnji povzdignjene roke, kakor mati poprej. Niso si upali izvršiti svojega zločina nad otrokom, ampak so bili tako prestrašeni in osupli, da so kar zbežali. Roparji, ki so prišli isto pot, so našli razmesarjeno mater, jo pobrali in nesli na goro ter jo pri cerkvi pokopali. Tisto noč je nastala strašna nevihta. Dež je lil kot bi se oblak utrgal. Voda je tekla po gori kot hudournik in vdrla v roparsko jamo s tako naglico, da ni moglele nihče uiti, in so vsi roparji potonili kakor podgane. Od takrat ni baje v celi Savinjski dolini nobenega roparja več. . .

Mene je kar z ona spreletela, ko je soseda pripovedovala to zgodnico. Ravno ko je končala, smo prišle mimo neke jame, za katero je ona natančno vedela, da je ravno ista, kjer so se skrivali roparji svoje čase. Mene je bilo tako groza, da so mi kar zobje šklepetali. Na nobeno stran si nisem upala pogledati, da morda za kakim grmom ne ugledam divjega, kosmatega rokomavharja. Ruto sem si potegnila čisto na nos, ter se tesno tiščala sosede. Odleglo mi je šele ko smo prišle vrh gore, na plan. Nihče me ne bi spravil po isti poti nazaj, ako bi šle same s sosedovimi. Ker je pa šla cela gruča ljudi, in ker sem se previdno spravila na sredo, da bi me bilo manj strah, smo srečno pri-

šli v dolino. Šele takrat sem povedala sosedi, kako me je prestrašila s svojo zgodbico. Soseda se je pa smejala, češ da revnim ljudem se roparjev

ni bati. Jaz sem se pa le vsakikrat, ko sem zagledala goro Oljko, spomnila roparjev in mojega strahu.

Državlanski katekizem.

Marie Prisländ.

Kaj se pričakuje od dobrega državljana? — Da je poučen o javnih zadevah in vprašanih; da gre volit vsake volitve; da se prepriča o kandidatih predno za nje voli, ter pazno zasleduje delo vlade, da lahko pohvali kar je dobrega in graja slabo. Vsak dober državljan naj čita knjige in časopise, ter posluša govore javnih mož, da se seznani s delom njihovega urada. Skuša naj s svojim delovanjem vladi na kak način koristiti.

Kaj je "Deklaracija neodvisnosti?" — To je izjava, sklenjena v Philadelphiji 4. julija 1776, po delegatih 13 ameriških kolonij Velike Britanije, ki izjavlja, da so združene kolonije odvezane vsake odvisnosti od britanske krone in so, ter po pravici morajo biti, proste in neodvisne države.

Kakšni vzroki so vodili koloniste, da so se uprli? — Bilo je več vzrokov, ki so naštetih v Deklaraciji neodvisnosti. Najvažnejši so:

Angleški kralj je nastavljal med njimi velike skupine vojaštva proti njih volji;

zagovarjal je sramotne tožbe svojih vojakov, ki so morili koloniste brez upravičenih vzrokov;

naložil jim je davke brez privoljenja kolonistov;

ni hotel dovoliti zastopstva kolonistov v angleškem parlamentu;

odvzel pravico sodbe po poroti in sodbe na kraju, kjer so se zločini izvršili.

Katero postopanje angleške vlade je koloniste prisililo, da so nadaljevali boj, potem ko so se uprli? — Najvažnejši vzroki so sledeči, kakor so naštetih v Deklaraciji:

Angleška krona ni hotela privoliti postav, potrebnih za javni blagor;

kralj je prepovedal svojim guvernerjem sklepati in uveljaviti postave nujne važnosti, dokler bi se ne dobilo njegovo dovoljenje, potem je pa zanemaril dajati ta dovoljenja;

kralj je skliceval zakonodajni zbornici na nepristojna mesta, oddaljena od uradov, kjer so bile shranjene uradne listine;

razpustil je poslansko zbornico, ker se ni uklonila njegovi volji;

zanemaril je skrbeti, da bi se izvolili drugi poslanci namesto odstavljenih;

preprečil je naseljevanje in podržavljanje tujcev; nastavljal je sodnike odvisne v njih uradni službi, delovanju in plači samo od njega samega;

nastavil je množice nepotrebnih uradnikov, ki so mučili ljudi in jih izzemali do uboštva;

naredil je vojaško oblast neodvisno od civilne oblasti in jo postavil celo nad civilno oblastjo;

odvzel je svobodo in spremenil obliko vlade;

opustošil je posestva in uničeval ljudske postave;

razpisal je denarne nagrade za glave onih, ki so se uprli njegovemu nasilju;

naščeval je indijanske divjake ob mejah proti njim.

Ali so se kolonisti obrnili na angleško krono, da bi popravila te krivice, predno so se uprli? — V besedilu Deklaracije so kolonisti povedali celemu svetu, da so v vsakem slučaju nasilja prosili pomoči na najponižnejši način; vse prošnje pa so bile odgovorjene samo z novimi krivicami. — Kolonisti so se obrnili na britanski parlament, ter ga obvestili o krivicah, ki so jih trpeli in apelirali na njih čut pravičnosti in na vezi sorodstva, ki so jih vezale skupaj, naj preprečijo početje krone, pa je bilo vse brez uspeha.

Ali ni Amerika imela nobenih bojnikov med britanskimi državniki? — Več vodilnih Angležev in večina Ircev, članov parlamenta, je javno odobravalo nastop kolonistov pri uporih.

Kaj je bila neposredna posledica Deklaracije neodvisnosti? — Z njo so kolonisti odstranili vsako upanje sprave z Anglijo in so se navdušili za nadaljevanje boja za neodvisnost.

Kateri narod je posebno hitro priznal novo vlado, upostavljeno od kolonistov? — Francija je naglo priznala novo zvezo in ji je poslala moštvo in ladije, da bi jim pomagale pri njihovi stvari. Drugi narodi v Evropi so sledili vzgledu Francije, in mnogo ljubiteljev svobode je šlo čez ocean v Ameriko, da vstopi v ameriško armado.

Kateri dogodek je dosegel angleško priznanje neodvisnosti Amerike? — Udaja generala Cornwallisa pri Yorktownu v Virginiji je prisilila Anglijo, da je potrdila svobodo ameriških kolonij.

Kdaj je zveza 13 kolonij postala Združene Države v Ameriki? — Ko so bile sprejete točke zveze, leta 1776.

(Pride še.)

URADNA POROČILA

Zapisnik polletne seje gl. odbora S. Ž. Z. 18. in 19. julija 1932.

Sestanek 18. julija.

Seja se je začela ob dveh popoldne. Navzoči: Rev. Anton Schiffrer, duhovni nadzornik, — Marie Prislund, predsednica, — Josephine Račič, tajnica in urednica, — Anna Motz, blagajničarka, — Josephine Erjavec, prva nadzornica —, Rose Smole, nadzornica, — Albina Novak, nadzornica. Dopoldne istega dne so nadzornice pregledale račune.

Na poziv predsednice začne Rev. Schiffrer sejo z molitvijo. Sledi

POROČILO GL. PREDSEDNICE.

Drage sestre: — Zbrale smo se, da pregledamo poslovanje naše dične organizacije, da se prepričamo, ako je vse v redu, in da se pogovorimo, kako bomo gospodarile zanaprej.

O podrobnem napredku in uspehih, ki jih je organizacija imela, Vam bo gotovo sestra glavna tajnica poročala, deloma ste se pa že prepričale iz Zvezinih knjig, poročil in računov, katere ste pregledale.

Zadnjega pol leta je organizacija imela kampanjo za novo članstvo, ki nam je prinesla dve novi podružnici in nad 700 članic. Kaj sličnega pač ni nihče pričakoval. Po pravici smo lahko ponosne na tak uspeh, in hvaležne moramo biti onim, ki so do tega uspeha pripomogle. — Pred Vami je poročilo kampanje, da določite, katerim podružnicam in katerim članicam naj se odmerijo razpisane nagrade.

Sedanji nestalni časi tudi Zvezi niso prizanesli. Meseca januarja je prenehala s poslovanjem Joliet National banka, pri kateri je imela Zveza en tisoč dolarjev na hranilni vlogi. Kakor se sliši, se vršijo pogajanja, da se ta banka zopet odpre. V tem slučaju pač Zveza ne bo imela nobene izgube. — Koncem meseca junija pa je zaprla vrata Kaspar banka v Chicagi, pri kateri je imela naša organizacija en tisoč dolarjev na hranilni vlogi, ter čekovno vlogo, ki je znašala tudi okoli tisoč dolarjev. — Ta banka je bila ena izmed najmočnejših na zapadni strani mesta Chicago. Več organizacij in posameznih društev je imelo v nji naložen svoj denar. Zveza je lahko srečna, da je imela sorazmerno malo svoto naloženo. Sicer se pa tudi o tej banki sliši, da bo zopet odprta, ter tako mogoče ne bo izgube.

O splošnem razmerju v organizaciji se moram pohvalno izraziti. Napredujemo in poslujemo v pravem sesterskem duhu. Razne male pritožbe, ki so bile vedno le osebne vsebine, so prenehale, iz česar sklepam, da vlada povsod lep mir. Odbori podružnic poslujejo redno, kakor se pohvali sestra glavna tajnica; v kolikor pride moj urad v poštev,

moram od strani članstva priznati točnost in vsestransko zavedanje dolžnosti. Ista vzajemnost in harmonija vlada med glavnimi uradnicami. — Zavalim se tako članstvu kot gl. odbornicam za naklcnjenost in sodelovanje, ter se še zanaprej priporočam.

Marie Prislund.

Poročilo gl. predsednice sprejeto. — Sledi

POROČILO GL. TAJNICE IN UREDNICE ZARJE.

Financa. — Naj nadaljujem o naših financah, kjer je končala gl. predsednica. Čekovni račun na Kaspar banki bi bil izčrpan, ko bi bila banka še vnovčila naše junijske čeke, ki so bili to pot pripravljene izredno zgodaj, pa žalibog, vseeno prepozno. Z odobritvijo gl. predsednice in gl. blagajničarke sem potem 28. junija odprla nov čekovni račun na eni največjih bank v mestu, The Continental Illinois Bank and Trust Co. — Naj podam na tem mestu koncentriran pregled Zvezinih dohodkov in stroškov zadnjega pol leta, kakor tudi pregled Zvezinega imetja.

PREGLED DOHODKOV IN STROŠKOV S. Ž. Z. ZA POL LETA OD 1. JANUARJA DO 30. JUNIJA 1932.

Dohodki:

Mesečnina	\$3,936.75	
Pristopnina	527.25	
Doklada	23.50	
Razno (knjige, papir, izkaznice, znaki, čarter, prestopni listi)	44.05	
Zarja (članice)	\$2,624.50	
ne-članice	9.80	
klišeji in oglasi	413.53	3,047.83
Obresti: bondi	\$150.00	
banke	236.83	386.83

Stroški:

Posmrtnina (21 slučajev)	1,950.00	
Uradne plače in dnevnice	1,006.25	
Zarja (tiskarna, adresar, pošiljanje, P. O. deposit, poštnina v znamkah, oprema)	1,657.86	
Vse drugo (tiskovine, uradna soba, pisarniške potrebščine, nagrade, znamke za zavoje, in razni manjši upravni stroški)	360.54	

SKUPAJ .....

POLLETNI DOHODKI .....

POLLETNI STROŠKI .....

PREOSTANEK V POL LETA .....

Preostanek ob sklepu prejšnjega pol leta .....

OSTANE V BLAGAJNI 30. JUNIJA 1932 .....

KJE JE ZVEZINO PREMOŽENJE

Naloženo na hranilnih vlogah:

The North American Trust Co., Cleveland, Ohio No. 11907, 3%	\$ 2,452.70
The San Francisco Bank, San Francisco, Calif. No. 704382, 3½%	3,237.50
Bank of Sheboygan, Sheboygan, Wis. No. 26268, 3%	2,200.56
The International Savings & Loan Co., Cleveland, Ohio No. 1280, 4½%	1,139.35
The Joliet National Bank, Joliet, Ill. No. 39416, 3%	1,060.15
First Wis. Nat'l Bank, Milwaukee, Wis. No. 29218, 3%	1,061.32
Continental Ill. Bank & Trust Co., Chicago, Ill. No. 17641, 3%	5,314.72
Kaspar American State Bank, Chicago, Ill. No. 138884	1,000.00
SKUPAJ	\$17,466.30

Investirano v bonde:

The City of New York 4¼% Bond	1,000.00
Philadelphia, Pennsylvania 4¼% Bond	1,000.00
County of Genesec, Michigan 4½% Road Assess- ment Dis. No. 93, Highway Improv. Bond	1,000.00
Four Liberty 4¼% Gold Bonds Nos. E02807975, F02807976, G02807977, H02807978,, \$1000.00 each	4,000.00
SKUPAJ	\$ 7,000.00

Naloženo na čekovnem računu:

Kaspar State Bank, Chicago, Ill.	1,161.76
Continental Ill. Bank & Trust Co., Chicago, Ill.	447.20
SKUPAJ	\$ 1,608.96
VSE SKUPAJ	\$26,075.26

Podružnice in članstvo. — Od zadnje seje sta zrastle dve novi podružnici: št. 52 v Kitzville, Minn. in št. 53 v Brooklyn, Ohio. Članstvo obeh je všteto v kampanjo. Od prvega januarja do tridesetega junija so pristopile k Zvezi 704 nove članice. Za vse te sem izdelala izkaznice in jih razposlala tajnicam. Obenem je tega pol leta odpadlo ali bile izbrisanih okrog 150 prejšnjih članic in ravno sedaj jih je okrog 100 na suspendacijski listi. Največ jih je suspendirala podružnica št. 19, Eveleth, Minn., ki je samo v mesecu juniju na novo suspendirala 52 članic. Vendar je že tam delo v teku, da bo, upam, kmalu vse to izravnano. Tudi po nekod drugod je včasih malo več suspendiranja, kakor bi mogel človek upravičeno pričakovati, na splošno se pa podružnice v teh časih vendarle jako sijajno drže, kakor vidimo iz finančnih poročil in dopisov v Zarji in iz nepričakovanega uspeha kmpanje. Ob koncu junija šteje Zveza okrog 4600 rednih članic in okrog 100 suspendiranih.

Naj tudi na tem mestu povem, da občudujem tajnice premnogih podružnic, med njimi tudi največje (št. 25), ki mi ves čas, odkar sem v gl. uradu, pošiljajo izredno skrbno sestavljena poročila, o pravem času in s pravo svoto denarja, me obveščajo o spremembah naslovov, kolikor mogoče redno

poročajo o delovanju svoje podružnice v Zarjo, in ne povzročajo nobenih nepotrebnih sitnosti. Po teh krajih morajo biti posebno dobri odbori in posebno zavedno članstvo.

Prestopanja članic od ene podružnice do druge tega pol leta ni bilo izrednega, če izuzamem št. 10, odkoder je pred par meseci precej velika skupina članic prestopila k sosednim podružnicam.

Zarja. — Naj se zahvalim v prvi vrsti naši gl. predsednici Mrs. Priland, kakor tudi vsem ostalim sotrudnicam, ki s svojimi članki in dopisi delajo Zarjo zanimivo in zaželjivo, obenem pa naj tudi povdarim, da smo vse skupaj še prav posebne zahvale dolžne našemu duhovnemu nadzorniku Rev. A. Schiffrerju, ki nas v svojih člankih poučuje o prejšnjem in sodobnem ženskem gibanju in napredku, tako v Ameriki kakor po svetu sploh, in daje slovenski ženi v Ameriki najbolj pomembne idejne smernice. Ni lahko izbirati najbolj primerno in potrebno stvarino, ter presedeti ure in ure v knjižnici in zbirati podatke iz vseh mogočih knjig, revij in statistik, ločiti zrno od plevela, zbrano stvarino premisliti in jo podati nam v tako domači besedi, da jo tudi najbolj preprosta članica lahko razume. SŽZ. našemu duhovnemu nadzorniku ne bo nikoli mogla poplačati, kaj je storil in še dela za naš napredek in ugled potom Zarje. Naš list nikakor ne bi mogel biti kakor je, ko bi večina dela ne bilo napravljenega iz čistega idealizma. Zarja pa se bo še bolj prilagojevala potrebam našega članstva; imamo še več načrtov, ki se bodo eden za drugim uveljavili, kadar in kakor nam bodo pripuščale razmere. Od zadnje seje naprej smo dobile redni Kuhinjski kotiček, za katerega jako vestno skrbi Mrs. Erjavec in njene dopisovalke.

Če hočemo razširiti in povzdigniti angleški del, ni druge poti, kakor da Zveza daje primerne nagrade za prispevke. To nam je že večkrat povedal g. duhovni nadzornik. Imamo mnogo zelo zmognih mlajših članic, ki bodo gotovo še vse krepkeje poprijele, če dobijo vsaj kako malo priznanje za svoj izredni trud.

Slabi časi so izrinili slike iz Zarje; pač ni denarja za klišeje.

Svetovna razstava. — Na zadnji seji ste me pooblastile, naj imam na skrbi sodelovanje SŽZ. pri svetovni razstavi, ki se bo vršila prihodnje leto v Chicagi. Informirala sem se, koliko je bilo že narejenega v tem oziru, in našla, da Slovenci v Chicagi do sedaj s pripravami še niti resno začeli niso, niti se ravno sedaj ne ve, kdo je vsaj začasni predstavnik te akcije. Enkrat v prihodnosti bo menda sklicana seja in povabljeni zastopniki raznih organizacij. Za enkrat nam drugega ne preostaja kakor upanje, da vse to ne pride prepozno.

* * *

Pri uradnem poslovanju sem včasih potrebovala notarsko delo. Izvršil ga je vedno Mr. John

Jerich, urednik Am. Slovenca, in sicer vedno za "božji lon". Prav lepa hvala mu!

* * *

Darilo Dravske banovine. — Kraljevska banška uprava Dravske banovine v Ljubljani je poslala Slovenski Ženski Zvezi nekaj nad sto knjig Čankarjeve, Vodnikove in Mohorjeve družbe, da jih razdelimo kot darilo Dravske banovine predvsem knjižnicam v našem področju, in eventualno tudi posameznim slovenskim izseljencem. Knjige so bile odposlane že pred šestimi meseci, pa jih je carinki urad v New Yorku pod vsemi mogočimi pretvezami zadrževal tako dolgo, da sem že izgubila upanje, da jih bomo sploh kdaj prejeli. Pred enim mesecem pa so vendarle dospele. Razdeljene bodo, kakor nam je naročeno.

Lepo je, da se je Domovina spomnila naše organizacije, in ameriških Slovencev sploh, na tako nepričakovan, zato pa tem bolj razveseljiv način. Banu Dr. Marušiču, ki je odredil, da se je to zgodilo, kakor tudi njegovemu načelniku oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, smo pač dolžni, da mu zakličemo: Pristrčna hvala!

Naj bo moje današnje poročilo s tem končano.

Josephine Račič.

Poročilo gl. tajnice in urednice sprejeto, nakar sledi

POROČILO DUHOVNEGA NADZORNIKA.

Cenjene gl. uradnice S.Ž.Z.:

Seveda prihajajo še vedno pritožbe od ene in od druge strani. Tukaj ni tako kot bi imeli biti, in tam bi bilo lahko boljše. So pritožbe, ki niso drugega kakor boji za osebnosti. Kaj takega moramo pričakovati v vsaki družbi, drugače bi ne vedeli, da smo na svetu.

Verske dolžnosti članstva so bile razložene že tolikokrat, da bi jih bilo brezpomembno zopet razlagati na vsako posamezno pismo. Isto velja glede članic, ki so opravičene do vstopa v Zvezo in katere ne. Če bi hotel odgovarjati na vsako posamezno pismo in pritožbo, bi bil vedno zaposlen samo s ponavljanjem istega, kar je natančno razloženo v pravilih in ravno tako v več številkah uradnega glasila.

V slučaju nesporazuma pri podružnicah nisem dobil do danes še nobene pritožbe, ki bi je ne mogla rešiti podružnica sama. Treba je seveda upoštevati pravila, ki so tako razločna, da jih vsaka članica lahko razume.

Danes bolj kot kdaj poprej v zgodovini S. Ž. Z. bi se moralo članstvo zavedati svojih verskih dolžnosti. Ni ga med nami, ki bi ne čutil teže dneva zaradi slabih delavskih razmer. Po besedah Kristusovih so zapopadene vse verske dolžnosti človeka v dveh zapovedih: Ljubi Boga nad vse, in svojega bližnjega kot samega sebe.

Uradno glasilo Zarja mora biti vsem po volji, ker ne dobim nobenih pritožb. Seveda, če bi ženske same bolj sodelovale, bi bilo bolj zanimivo. Nihče ne ve boljše, kaj ugaja ženski, kot ravno ženska sama.

Pri zadnji seji se je določilo, da se bo nagradilo pri polletni seji one članice, ki so prispevale članke za angleški del Zarje. Priporočam vam, da upoštevate ta sklep pri današnji seji in vas prosim, da izrazite vašo hvaležnost na en ali drug način tudi sodelovalkam pri slovenskem delu glasila.

Rev. Anton Schiffrer.

Poročilo duhovnega nadzornika sprejeto.

Glavna blagajničarka Mrs. Anna Motz poroča, da je vse v redu.

Predsednica nadzornega odbora Mrs. Josephine Erjavec poroča, da se poslovne knjige tajnice in blagajničarke ujemajo.

Nadzornica Mrs. Rose Smole poroča, da je našla knjige v redu.

Nadzornica Mrs. Albina Novak pove, da se njeno poročilo ujema s poročilom obeh ostalih nadzornic.

Prebrano pismo podružnice št. 15. Uradnice ne morejo napraviti izjeme, kakor jo želi podružnica.

Na dnevni red pridejo nagrade za kampanjo. (Objavljeno že v prejšnji številki Zarje.)

Na Zvezine stroške naj Mrs. Prislant osebno izroči Spominsko knjigo podružnici, ki bo zmagala v letošnji kampanji. Vse uradnice so povabljene, da so tudi pri tem navzoče.

Podružnica št. 36 v McKinley, Minn. naj prejme brezplačno knjigo tajnice in blagajničarke za stoprocentno članstvo v njihovi naselbini.

Sklenjeno, da Zveza kupi še več U. S. Liberty bondov.

Ob šestih zvečer sestanek zaključen z molitvijo.

Drugi dan seje, 19. julija.

Navzoče iste osebe kakor prvi dan, razen Rev. Fathra Schiffrerja.

Zapisnik prvega dne prebran in potrjen.

Nato so se podale vse odbornice skupaj downtown na Continental Illinois Bank and Trust Co., da najamejo varnostni predal, pregledajo vrednostne papirje in investirajo denar. Pozneje se je zopet nadaljevala seja na gl. uradu.

Miss Koren od podr. št. 12 naj dobi zlato Zvezino broško kot priznanje za njene članke v angleškem delu Zarje.

Sklenjeno, da nobena odbornica, ki ni na čašten način izvrševala svojega uradnega dela, ne

more biti ponovno izvoljena v katerikoli urad, niti biti poslana kot delegatinja na konvencijo.

Prebrano pismo gl. odbornice Mrs. Urbas in naročeno gl. tajnici, kaj naj odgovori.

Odbornice izrazijo svoje priznanje Mrs. Erjavec za njeno delo v "Kuhinjskem kotičku".

Mrs. Albina Novak razloži navzočim svoje načrte glede izobraževalnih klubov, posebno kako poživiti zanimanje zanje. Ker pridejo v poštev največ mlajše članice, bo pisala svoje članke v angleščini; kadar bo notri kaj takega, kar bi zanimalo starejše, bo prevedeno tudi na slovensko.

Sklenjeno, naj se Zvezina lastnina v gl. uradu zavaruje proti ognju.

Imenik podružnic naj bo objavljen le vsake tri mesece.

Oseba, ki pridobi nove oglase za Zarjo, prejme 25 procentov, kadar se pa isti kontrakti obno-

Pasji dnevi

ZOPET smo prestale, ne sicer brez škode, pač brez velikih nezd, najbolj nevarno dobo v organizaciji kakor je naša, dobo poletnih mesecev, dobo pasjih dni.

Pasji dnevi so se poznali pri dopisih. Pozimi so dopisi kar deževali na uredništvo. Morali smo jim večkrat rezati glave in noge, da smo jih mogli stlačiti na šest strani. Sedaj ni treba nikjer nič odrezati, pa se še prav oblapno počutijo na treh straneh. Drugega se pač poleti ne zgodi, kakor tam pa tam imajo kakšen piknik, tam pa tam kdo zboli ali umrje. Pri sejah je vroče, in članice ni blizu, posebno še, ko je treba v juliju odrajtati tisti "ekstra kvoder". Zato bi se dala sedaj v glavnem vsebina dopisov povedati v par besedah: Ne bojte se sej, posebno tiste, ki tudi drugače malokrat pridete na okrog. Pridite na prihodnjo sejo. Bo lušno. Naša blagajna je prisušila in ne moremo več zalagati. Pridite, pred vsem pa se prepričajte, da ne bo nobena imela luknje v žepu, da ji tisti kvoder ne zdrkne ven, predno pride do dvorane. . .

Pasji dnevi so se poznali tudi v julijskih mesečnih poročilih. Mogoče je v juniju agitiranje za nove preveč zavrelo in vse izkipelo iz lonca, da je malo ostalo za julij, samo trinajst novih pri celi Zvezi. Zato pa je bilo suspendiranih precej več kakor trinajst. Hm, hm, iti navzdol ni posebna umetnost in ne posebna težava in ne izredna zavednost, zato pa tudi jako dvomljiva čast.

Pravzaprav bi ne bilo treba tarnati, ker bodo, kakor že sedaj vidim, takoj avgustova poročila po-

vijo za nadaljno dobo, pa 12½ procenta.

Preskrbijo se naj posebne tiskovine, na katerih bodo lahko članice zaznamovale same, kako se naj porabi denar, ki ga je Zveza obvezana za njimi izplačati ob smrti. Te tiskovine naj gl. tajnica razpošlje lokalnim tajnicam.

Uradni prostor v "Am. Slovencu" naj se uporablja vsak drugi mesec.

Prihodnja kampanja za novo članstvo se naj začne 1. novembra 1932 in se konča 30. aprila 1932. Nagrade bodo določene na prihodnji seji gl. odbora v januarju 1933, razdeljene pa bodo na konvenciji. Bodo še večje kakor so bile letošnje.

Zapisnik današnjega sestanka prebran in odobren, nakar predsednica zaključí sejo.

Marie Pristand, predsednica

Josephine Račič, zapisnikarica.

kazala drugačno lice. Podružnice so samo vzele sapa, da se v jeseni zaženejo na delo s hujšo silo kakor morda kdaj poprej, odkar Zveza obstoji. Ko enkrat dospejo sem decemberska poročila, bo izšel v Zarji uradni pregled, kako in koliko je vsaka posamezna podružnica napredovala v letu 1932. Ta pregled bo obenem spričevalo o pridnosti, zavednosti in vzajemnem delovanju članstva vsake podružnice, kakor tudi izkaz o uspešnosti letošnjih odbov. Sicer pa je šla Zveza še vsak mesec krepko naprej, med tem ko je šlo v sedanji krizi skoraj vse drugo več ali manj nazaj. Če je bila tudi pri nas v juliju izjema, glejmo vse skupaj, da bo ta izjema prva in zadnja. Imejmo pred očmi, da je vsaka veriga samo tako močna, kakor njen najslabši člen. Če se nekatere podružnice še tako dosledno krepijo, druge pa med tem gubijo članstvo, Zveza ne bo nikamor prišla. Vsaka podružnica je en člen v verigi Zveze. Vsaka je kakor trdnjava v kraljestvu ameriških Slovencev. Ne očeňhajmo nikjer, najmanj pa sedaj, ko izgleda, da je najhujše že za nami in se bodo tudi delavske razmere polagoma začele obračati na bolje. Kjer vržejo puške kratkomalo v koruzo in se zanašajo, da bodo že druge drugod poskrbele, da bo rešena čast Zveze, so junakinje bolj čudne sorte.

Preberite tudi obvestila na platnicah. Sem bila ravno nekako potrta in je vse pisano v več ali manj odgovarjajočem tonu. Bo že drugič drugače.

Gl. tajnica in urednica.

NOVE ČLANICE V MESECU JULIJU 1932.

Podr.	Ime nove članice:	Ime agitatorice:	Podr.	Ime nove članice:	Ime agitatorice:
9	Anna Udovich	Katherine Kanchick		Gussie Marnick	" "
10	Mary Batic	Frances Sušel		Cecilia Pirih	" "
25	Mary Milavec	Mary Kovačič	42	Victoria Jelusic	
	Frances Tomsich	Theresa Zdešar	43	Antonia Golob	Gertrud Delopst
32	Josephine Perme	Frances Brešak		Theresa Salopek	Agnes Virbnik
40	Mary Udovic	Margaret Poznich		Frances Zore	Marie Bruno
41	Anna Bozich	" "			

SKUPAJ: 13 NOVIH V JULIJU.

FINANČNO POROČILO S.Ž.Z. ZA MESEC JULIJ 1932.

DOHODKI:

Št.	Podružnica	Mesečnina	Pristopnina	Doklada	Razno	Zarja	Skupaj	Št. članic
1.	Sheboygan, Wis.	\$ 17.40	\$ —	\$ 25.00	\$ —	\$11.60	\$54.00	116
2.	Chicago, Ill.	18.45	—	4.75	—	12.30	35.50	123
3.	Pueblo, Colo.	18.15	—	10.50	—	12.10	40.75	121
4.	Oregon City, Ore.	4.35	—	2.50	—	2.90	9.75	29
5.	Indianapolis, Ind.	9.15	—	4.75	—	6.10	20.00	65
6.	Barberton, Ohio	15.45	—	—	—	10.30	25.75	103
7.	Forest City, Pa.	8.40	—	—	—	5.60	14.00	56
8.	Steelton, Pa.	7.65	—	.50	—	5.10	13.25	52
9.	Detroit, Mich.	9.60	.75	3.00	—	6.40	19.75	64
10.	Collinwood, Ohio	54.15	.75	—	.50	36.10	91.50	360
11.	Eveleth, Minn.	11.55	—	—	—	7.70	19.25	77
12.	Milwaukee, Wis.	30.00	—	38.50	.50	20.00	89.00	200
13.	San Francisco, Calif.	11.85	—	19.00	—	7.90	38.75	79
14.	Nottingham, Ohio	42.30	—	—	—	28.20	70.50	242
15.	Newburgh, Ohio	19.20	—	—	—	12.80	32.00	128
16.	So. Chicago, Ill.	11.25	—	7.00	—	7.50	25.75	75
17.	West All's, Wis.	15.45	—	8.00	—	10.30	33.75	103
18.	Cleveland, Ohio	7.80	—	5.00	—	5.20	18.00	52
19.	Eveleth, Minn.	33.45	—	—	—	22.30	55.75	196
20.	Joliet, Ill.	35.10	—	16.50	—	23.40	75.00	234
21.	Cleveland, Ohio	8.55	—	13.25	—	5.70	27.00	57
22.	Bradley, Ill.	3.30	—	—	—	2.20	5.50	22
23.	Ely Minn.	20.85	—	32.25	—	13.90	67.00	139
24.	La Salle, Ill.	9.00	—	6.50	—	6.00	21.50	60
25.	Cleveland, Ohio	83.55	1.50	27.50	—	55.70	168.25	543
26.	Pittsburgh, Pa.	15.90	—	4.75	—	10.60	31.25	103
27.	North Braddock, Pa.	6.90	—	4.25	—	4.60	15.75	46
28.	Calumet, Mich.	11.40	—	—	.25	7.60	19.25	72
29.	Broundale, Pa.	—	—	—	—	—	—	19
30.	Aurora, Ill.	2.40	—	4.00	—	1.60	8.00	16
31.	Gilbert, Minn.	8.70	—	—	—	5.80	14.50	58
32.	Euclid, Ohio	11.85	.75	—	—	7.90	20.50	76
33.	New Duluth, Minn.	3.30	—	5.50	—	2.20	11.00	22
34.	Soudan, Minn.	2.55	—	—	—	1.70	4.25	17
35.	Aurora, Minn.	2.25	—	3.75	—	1.50	7.50	15
36.	McKinley, Minn.	7.95	.75	9.50	.25	5.30	23.75	52
37.	Greaney, Minn.	3.00	—	—	—	2.00	5.00	20
38.	Chisholm, Minn.	19.20	—	—	—	12.80	32.00	128
39.	Biwabik, Minn.	3.15	—	5.00	.25	2.10	10.50	21
40.	Lorain, Ohio	4.05	.75	—	—	2.70	7.50	27
41.	Cleveland, Ohio	31.05	2.25	—	—	20.70	54.00	207
42.	Maple Heights, Ohio	4.80	.75	6.25	—	3.20	15.00	32
43.	Milwaukee, Wis.	8.55	2.25	5.75	—	5.70	22.25	57
44.	Valley, Wash.	—	—	—	—	—	—	7
45.	Postland, Ore.	3.15	—	5.00	—	2.10	10.25	21
46.	St. Louis, Mo	3.75	—	—	—	2.50	6.25	25
47.	Garfield Hgts., Ohio	15.15	—	10.75	—	10.10	36.00	101
48.	Buhl, Minn.	2.25	—	3.75	—	1.50	7.50	15
49.	Noble, Ohio	3.45	—	—	—	2.30	5.75	23
50.	Cleveland, Ohio	7.50	—	12.50	.25	5.00	25.25	50
51.	Kenmore, Ohio	2.70	—	—	—	1.80	4.50	18
52.	Kitzville, Minn.	1.50	—	2.50	—	1.00	5.00	10
53.	Brooklyn, Ohio	2.10	—	—	—	1.40	3.50	14

SKUPAJ	\$694.50	\$10.50	\$307.75	\$2.00	\$463.00	\$1477.75	4568
Obresti od City of Philadelphia bonda						21.25	
Naročnina na Zarjo, ena ne-članica						2.00	

SKUPAJ \$1501.00

STROŠKI:

Za umrlo Agnes Prelesnik, podr. št. 3 (roj. 11-11-1878, prist. 7-16-30, umr. 6-24-1932)	\$ 50.00
Za umrlo Mary Cerne, podr. št. 7 (roj. 9-1-1864, prist. 1,23-27, umr. 6-15-1932)	100.00
Za umrlo Frances Mikolich, podr. št. 23 (roj. 3-6-1889, prist. 11-18-28, umr. 6-20-1932)	100.00
Za umrlo Mary Peterlin, podr. št. 25 (roj. 1-12-1882, prist. 2-10-30, umr. 7-12-32)	100.00
Za umrlo Mary Maticich, podr. št. 26 (roj. 4-8-1898, prist. 3-10-31, umr. 7-14-32)	50.00
Tiskarna, za julijsko Zarjo in adresar	249.84
Amer. Slovenec, za prostor za pol leta	30.00
Potrebščine pri zavijanju in prevoz Zarje na poštini urad za 8 mesecev	8.32
Dnevnice, potni in drugi stroški za Zvezu: gl. preds. \$49.76, gl. taj. \$19.27, gl. blag. \$18.50, 1. nadz. \$12.72, 2. nadz. \$13.94, 3. nadz. \$47.40, duh. nadz. \$14.08	175.65
Gl. predsednici za izpolnitev "častne knjige"	20.00
2000 pobiralnih knjižic z pravili	134.75
Varnostni predal na Continental banki	5.50
Uradne potrebščine, priporočena pisma	7.33
Uradna soba	10.00
Znamke	7.55
P. O. deposit	17.00
Delo pri pošiljanju julijske Zarje	20.66
Doplačilo za pošiljanje Zarje od jan. do jun. 1932	12.60
Uradne plače za julij (duh. nadz. \$10, gl. preds. \$25, gl. tajnica-urednica \$100)	135.00

SKUPAJ		\$1234.20
Balanca 30. junija 1932	\$26,075.26	
Dohodki v juliju	1,501.00	
Skupni dohodki	27,576.26	
Stroški v juliju	1,234.20	

PREOSTANEK V BLAGAJNI 31. JULIJA 1932 ..... \$26,342.06

Josephine Račič, gl. tajnica.

Podružnica št. 1, Sheboygan, Wis. —

Naša zadnja seja je bila jako zanimiva. Obiskale so nas nekatere uradnice in članice sosednje podružnice št. 12, iz Milwaukee. Pričakovale smo srceer samo par članic na obisk, prišlo jih je pa šestnajst. Jako smo bile presenečene nad tako številnim obiskom, ter prijetno iznenadene. Čeprav je precej deževalo, se vseeno niso ustrašile, ter nas obiskale. Na tem mestu naj jim bo v imenu podružnice izrečena najlepša zahvala.

Glavna uradnica in dolgoletna agila predsednica milwaukee podružnice, sestra Mary Kopač, nam je v lepih besedah povedala o napredku in naraščanju svoje podružnice, ter nam predstavila obiskovalke, ki so prišle z njo. Govorili sta tudi sestra podpredsednica in blagajničarka podružnice, ter še več ostalih članic. Pripovedovale so nam, kako vodijo svojo podružnico, kako z veseljem agitirajo za njo, da imajo jako dobre članice, katerih je že nad dvesto, da jih bodo dobile še več, posebno mladih, da so njihove seje dobro obiskovane, in da je podružnica, tako pri članicah kot pri javnosti sploh, jako priljubljena. Vse to so nam povedale, kar nas je jako zanimalo.

Koncem seje so bile izžrebane tri koršarice sadja, katere so dobile Mary Knaus, Mary Gruden in Fanny Ribich. Za okrepčila so poskrbele Mary Ribich, Tereza Zagožen, Ana Golobich in Marie Prislund.

Uradnicam in članicam od podružnice št. 12 se prav prijazno zahvalimo za poset, in jih vabimo, da nas pridejo še večkrat obiskat. — Za odbor — M. P.

Št. 2, Chicago, Ill. — Naročeno mi je bilo, naj sporočim dve stvari v Zarji. Prva stvar je taka, da nihče noče nič določenega povedati o nji, po hišah pa nekatere članice ne stikajo glave skupaj in skrivaj nekaj šepetajo; nekaj novega je kuha; kaj se bo skuhalo in speklo in sevrlo, bomo pokusile na prihodnji seji 8. septembra, to je ravno na Mali Šmaren ali na Malo Mašo zvečer. Te naše nove članice so navihane in se nikakor nočejo povsem izdati. Pridite torej vse, prejšnje in nove, na sejo 8. septembra, da vidimo, kaj bo, in začnemo hladno sezono koliko mogoče spodobno.

Kakor je ta prva zadeva povita v tajnost, tako bi morale drugo zadevo poročati ne samo v Zarji, temveč po vseh radii postajah, kar jih je v Chicagu in naokrog. V mislih imam naš veliki "bunco party" dne 29. septembra zvečer, to je zadnji četrtek v mesecu. Vstopnina 25c. Nobena članica ni obvezana vzeti vstopnice, upamo pa, da bo to vseeno vsaka storila, ki količkar more. Prireditev se bo vršila v Cerkveni dvorani, in je ne samo za članice, temveč za vse. Sestre bodo gotovo poskrbele, da ne bo noben sedež ostal prazen. Podružnica je že naročila nekaj lepih in praktičnih dobitkov, prosimo pa tudi vse sestre, da kaj pošljejo ali prinesejo, katera more, ker taka prireditev je tembolj mikavna, čim več dobitkov je. Ker ne moremo velikokrat kaj

večjega prirejati, se pa vsaj zdaj potrudimo, da bo uspeh vsestranski. Naj vsaka poprime.

Zapomnimo si toraj dva velika dneva: 8. in 29. september. Naj vsaka vzame kos oglja in takoj zapiše ti dve številki v dimnik, da se bo ja spomnila.

Če ni vse tako napisano, kakor bi moralo biti, mi oprostite, ker je to moj prvi dopis. — Lena Pičman, zapisničarica.

* * *

Naši zavedni sestre, prejšnji odbornici, Mrs. Mary Jorga, je v sredi avgusta umrl sin Charles. — Naše iskreno sožalje. — J. R.

Št. 5, Indianapolis, Ind. — Zadnja seja ni bila posebno živahna, ker ni bilo navzočih več kakor devet članic. Slišale ste poročilo o pikniku. Kar se tistih srečnih tiktov tiče, se je na seji izkazalo, da je bila sreča naklonjena sestrostrama Mary Turk in Mary Luzar, obe na Haugh St.

Sosestra Anna Može se je morala potcati na operacijo, pa je že doma in iz nevarnosti. Bolna je tudi Mary Mervar, pa se ji že vrača zdravje.

Prihodnja seja se bo vršila 4. septembra. Prosim, pridite na sejo vsaj tiste, ki kaj dolgujete. Če katera ne more plačati, naj se opraviči, pa se bo plačalo zanj. Leto se je že začelo nagibati in ne bi rada, da bi bile ob koncu knjige prazne. Zato prosim, sestre, upoštevajte te vrstice. — Pozdrav. — Tajnica.

Št. 8, Steelton, Pa. — Pri naši podružnici gre vse lepo in mirno, — seveda, s čistimi članicami, ki redno prihajajo na seje in plačujejo svoj asesment, — bolj težko pa je z onimi, ki nikoli ne pridejo na seje, za asesment se pa še ne zmenijo ne. Drage sestre, saj ste vse vedele, ko ste pristopile, da bo treba redno plačevati to malo svotico 25c, zato ne vem, kako se morete zanašati, da bo katera druga plačevala za vas. Če je katera, ki zneska ne zmore, naj pa vsaj pride na sejo in pove in se ne skriva. Zakaj prizadevate toliko sitnosti odboru! Drage mi sestre, želim in vas prosim, da v bolj obilnem številu prihajate na seje. Seje niso vsak večer, ampak samo enkrat na mesec. Članica, ki ne pride na sejo vsaj štirikrat na leto, in bi lahko prišla, kaže strašno malo zanimanja za podružnico, in ne zasluži, da se ji izkaže kakšna čast v življenju ali pa po smrti. Zveza ni navadna zavarovalna družba, ampak je bila ustanovljena v prvi vrsti za izobrazbo, da se najdemo vse, ki smo istih nazorov, se zbiramo, medsebojno poučujemo in dajemo dober zgled našim mladini. Torej prosim, pridite vsaj zdaj, ko ne bo več vročine. Se bomo lahko tudi prav imenitno zabavale. Pridite in boste videli. Ne pozabite tudi na posebni letni prispevek 25c, ki ga nekatere dolgujete že za dve leti.

Žal, da nismo mogle več storiti v letošnji kampanji, pa kaj hočemo, ko pri nas nekateri delajo po dva dni v tednu, drugi pa sploh nič. Nobeden drug ne more odvrniti od nas te šibe, brezdelnosti, kakor Bog sam. Upajmo, da jo

kmalu odvrne. — Pozdrav vsem članicam SZZ. — Dorothea Dermes.

Dodatno. — V Domovini je umrla junija meseca moja prijateljica iz mladih let, Katarina Marentič, omožena Smuk, vas Krasinc. Tukaj zapuščata brata Georgea Marentič, drugi brat in sestre so pa že vsi pomrli. Njen sin John je bival v Clevelandu. Slišala sem, da je odšel v Domovino, da vidi mater še enkrat. Naj ji bo ohranjen blag spomin! — D. D.

Št. 10, Collinwood, Ohio. — Zopet smo imele par veselih uric na naši seji dne 4. avgusta; lepa udeležba je pokazala, da se zanimate za napredek podružnice in Zveze. V imenu podružnice se prav lepo zahvalim vsem, ki ste kaj prispevale, najsibo v denarju, ali v blagu. Prav lepa hvala tudi tistim, ki ste se udeležile naše zabave, in nam pomogle do napredka. Res je težavno v teh kritičnih časih zabave prirejati, ali dobra volja vse naredi. Enako zabavo mislimo napraviti tudi na prihodnji seji 1. septembra, toraj članice, le na noge! v slogi je moč.

Članice, prosim vas, da bi bolj redno plačevale društvene prispevke, saj nič ne vemo, kdaj nas nesreča doleti. Pogledimo pri naši podružnici, kako hitro nas članice zapuščajo: v sedmih mesecih je umrlo sedem članic. Vse so bile dobre in zveste članice podružnice in Zveze. Spominjajmo se jih v molitvi.

Članice, ki stanujete na severni strani mosta, lahko plačate asesment pri prejšnji tajnici Mrs. Louise Milavec. — Sesterski pozdrav. — Frances Susel, tajnica.

Št. 15, Newburgh, Ohio. — Zelo težko smo pričakovale poročila o izteku kampanje. Nismo sicer zaslužile spominske knjige, dosegle smo pa vsaj tretje mesto, tako v številu novih članic, kakor v kampanjskih nagradah. Upamo pa, da pride spominska knjiga gotovo k nam v prihodnji kampanji.

Na zadnji seji smo razpravljale, kaj bi priredile za petletnico naše podružnice. Večina članic je bila mnenja, da bi se kakšna javna prireditev ne splačala v teh časih, in bi morale članice veliko žrtvovati in delati, pa bi bilo še vedno tvegano, ali bi vse to prineslo naši blagajni kakšno korist. Bile so torej za to, da vsaka rajše daruje v ta namen 25c namesto javne prireditve; tako ni nič tvegane, blagajna sigurno pridobi, obenem pa ni nobenih sitnosti. Katere ste drugačnega mnenja, pridite na prihodnjo sejo, ki se vrši 14. septembra, in povejte svoje načrte, da se potem dogovorimo, ker vsaka nekaj ve. — Bodite pozdravljene! — Appollonia Kic.

Št. 18. — Cleveland, Ohio. — Ne vem, če so bili krivi pasji dnevi ali kaj, da se zadnje čase bolj malo oglašamo v Zarji od naše podružnice. Pozimi je bilo pri nas vse bolj razveseljivo, kakor sedaj. Takrat smo pri nas obliubile, da bomo vsako sejo nekaj priredile, da še druge pritegnemo, ki nikdar ne pridejo na se-

jo. Sedaj pa so prišli ti vroči dnevi in ne veste, drage članice, kako težko je uradnicam govoriti praznim stolom, in kako težko je tajnici, če članice ne pridejo plačat na sejo, še manj pa na dobi. Prosim, vzemite si to k srcu, saj same veste, da ne moremo govoriti o nikakem napredku, dokler ni zadovoljive udeležbe na sejah in dokler vsaka sproti ne poravnava asessmenta. Tudi ne pozabite, da bi bila vsaka morala že v mesecu juliju plačati 25c kot izredni letni prispevek. Prosim, naj odslej gotovo nobena toliko ne zanemari svojih obveznosti, da bi morala biti suspendirana. — **A. Jaklič, tajnica.**

Št. 20, Joliet, Ill. — Dne 17. julija smo imele piknik. Udeležba je bila velika. V imenu cele podružnice se najiskrenejše zabavljujemo vsem, ki so nas posetili na prostoru, vsem ki so pomagali delati, in članicam, ki so kaj darovale, na kratko: vsem, ki so nam pripomogli do boljšega uspeha, da se je naša blagajna zopet opomogla za lepo svoto.

Hvala možem in članicam, ker so se o pridno sukali, da je bilo vsem vstreženo, kuharicam, ki so tako okusno bujo skuhale; to je bilo nekaj novega za Joliet. Vse je hvalilo, kako dobra jed je buja. Muzikantariji so delali zabavo, ker so lepo igrali, da so se navzoči lahko zavrteli; tudi lepega petja ni manjkalo.

Hvala možem, ki so vodili program za dirke in igre. Dirke so bile za žene, dekleta in otroke, z nagradami. Može so pa štrik vlekli; to je bilo smešno!

Še enkrat hvala vsem skupaj. Ob priložnosti vam hočemo povrniti. — **Odbor.**

* * *

V poletnem času so bile seje predstavljene na četrtek po tretji nedelji. Naznanjam, da z mesecem septembrom bo seja spet po starem, to je tretjo nedeljo v mesecu. Prošene so vse tiste, ki dolenjujejo, da poravnajo mesečne prispevke in kakor tudi veste, posebnih 25c za mesec julij: doklado za Zarjo. Rada bi videla, da bi članice bolj obiskovale seje, in redno plačevale asessment, ker ne moremo vedno zalagati. Prosim, da bi seštevale to.

Članici Frances Gasperich je nemila smrt pobrala soproga. V imenu cele naše podružnice izrekamo iskreno sožalje. — **Sosesterski pozdrav. — Anna Pluth.**

Št. 23, Ely, Minn. — Hura, kampanja je zaključena in tudi me smo dobile nagrado! Res je šele četrta, nagrada je pa le. Prišla nam bo kakor nalašč. Vedno smo si želele čarterja, pa ni bilo denarja, in smo zadevo prelagale z ene seje na drugo. Par drugih podružnic nas je djalo v koš za prvo nagrado, toda ko bi ne bili tako slabi časi in tako slabe razmere pri nas, bi nas težko.

Častitam Mrs. Tomažin, ki bo dobila prvo nagrado. Lahko si predstavljam, da je morala na agitacijskih potih vsaj en par čevljev strgati, če se je pa vozila v kakšni liziki, mora imeti pa tudi ta vse štiri cotate precj izrabljene. Mrs. Tomažin, Bog Vas ohrani še na mnoga leta!

Za nagrado naši podružnici se že naprej zahvaljujem gl. odboru. Mimogrede

naj omenim, da dobimo tudi dve osebni nagradi, dve zlati broški.

Zadnjič je podružnica sklenila, da si nabavimo novo zastavo, ker jo potrebujemo kadar je katere pogreb. Vse bi bilo dobro, samo ne vemo, kje naj vzamemo denar. Pridite toraj vse na prihodnjo sejo, da se podrobnejše pomenu. — **Pozdrav vsem članicam SZZ. — Mary Skalar, predsednica.**

Št. 24, La Salle, Ill. — Naša podružnica je imela sejo 7. avgusta. Članice so sklenile, da priredimo "bunco" in "card party" 15. septembra ob osmih zvečer v dvorani Sv. Roka, ko bo v kratkem ravno štiri leta, odkar je bila ustanovljena naša podružnica. Rade bi kaj več priredile in bolj slovesno praznovali, pa so preveč slabi časi. Zato smo tudi ukrenile, da bo stala vstopnica samo 25c. Sklenjeno je bilo, da jo mora vsaka članica vzeti. Vabljenje ste vse, da se udeležite te "bunco party" in prihodnje seje, da se kaj več pogovorimo v korist podružnice. Vsaki članici je tudi znano, da je treba za vsako v juliju poslati 25c izrednega letnega prispevka na gl. urad. Katere še niste tega poravnale, prosim, da poravnate ta mesec pri tajnici.

Vse naše članice pošiljajo iskrene čestitke vsem podružnicam in posameznim agitatorkam, ki so se tako lepo izkazale v kampanji, posebno pa pozdravljamo Mrs. Mary Tomažin v Chicagu, ker je tako izurjena v nabiranju novih članic in ker je doma iz La Salle. Vabimo jo, naj pride za prihodnjo kampanjo v La Salle in pomaga še našo podružnico povečati. — **Pozdrav vsem članicam SZZ. — Angela Strukel, predsednica.**

Št. 26, Pittsburgh, Pa. — Naše članice se pripravljajo za zanimivo prireditev, kakoršne še ni bilo v Slovenskem Domu, — **Depression Dance.** Prihodnjič boste slišale več o tem. Danes naj povem le toliko, da se nihče ne bo kesal, koor bo prišel na ta ples.

Opozarjam in prosim, da bi se nekatere sosesre bolj zanimale za podružnico in bolj hodile k sejam. Nekatere so take, da bi vse naredile za podružnico, druge so pa zopet take, da jih niti ne poznamo ne. Več ko se nas zanima za podružnico, več bo narejenega. Posebno je sedaj potrebno, da se za nameravano prireditev vse zavzamemo. Nekatere morda še ne veste, kakšne so naše seje. Pridite enkrat, dvakrat — noznejc vas pa ne bo treba več vabiti, ker boste same komaj čakale tistega večera vsak mesec. Zmeraj pridejo namreč gotove sosesre, ki nas znajo prav imenitno zabavati.

Članica Johanna Dekleva je izgubila svojega dobrega moža, ki je umrl dne 21. julija. Razen žene zapušča pet otrok in eno vnukinjo. Ena hči je v samostanu Notre Dame. — Ravnokar je tudi prišel obel, da je umrl John Arh, dobro znani prijatelj iz Moon Run Pa., oče naše članice Mary Tomec. Obema družinama naše sožalje, dragim pokojnim pa naj sveti večna luč. — V bolnišnici je mal Vincent Golobč, ki ga je povozil avtomobil. Upamo, da pride kmalu domov k staršem, ki ga težko pričakujejo. — **Rose Balkovec.**

Št. 33, New Duluth, Minn. — Kakor se vidi, smo pri naši podružnici večinoma take članice ki rade beremo kar druge pišejo, same se pa težko odločimo, da bi kaj napisale. Da pa ne bo kdo mislil, da tukaj spimo, se naj danes malo ogiasim. Ne morem poročati o kakšnem napredku v številu članstva, pač pa lahko povem, da lepo delujemo, kar nas je; lepo se zbiramo k sejam, da se kaj pogovorimo, in kadar katera zboli, je tudi ne pozabimo. Kadar se bodo pa časi zboljšali, bomo gotovo mogle tudi novih moči dobiti, posebno, ako nam Bog pošlje kakšnega dobrega dušnega pastirja, ki ga že vsi težko pričakujemo. Sedaj smo namreč kakor ovce brez pastirja.

Prosim članice, da se vdeležite prihodnje seje prav vse, ker je več važnih stvari na vrsti; obenem boste tudi videli, katera bo najbolj srečna ta večer. Torej na svdenje 14. septembra! — **Pozdrav vsem. — Članica podr. št. 33.**

Št. 41, Collinwood, Ohio. — Seja 4. avgusta je bila dobro obiskana. Prav tako, članice! Saj se pa tudi po vsaki seji lepo zabavamo. — Sestra Poznič je kupila dva para okenskih zaves (fernikov) ročnega dela, za katere imamo t-kete naprodaj. Članice, sezite po njih, ker bomo tako pomagale plačati asessment za one članice, ki so v resnici uboge. Pravzaprav je za vse zdaj slabo, vendar nekatere so še bolj prizadete kakor druge. Dajmo pomagat ena drugi, saj zmeraj menda tudi ne bo tako; za dežjem posije sonce, in tako morajo tudi za to depresijo enkrat prisijati boljši časi.

Na seji je bilo sklenjeno, da se vdeležimo korakanja 11. septembra, ko bo društvo Woodmen, St. Clair Grove, praznovalo blagoslovitev svoje nove zastave. Zberemo se pred S. N. D. na St. Clairju 6411, ob eni uri. Prosim, članice, pridite v polnem številu.

Pridite tudi vse na sejo 1. septembra, ker bo nekaj važnega, in tudi mesečnino bolj redno plačujte, ker tajnici ni mogoče vsako posebej obiskati na domu; enkrat na mesec se pa že vsaka lahko odtrga, da pride na sejo ali pa k tajnici na dom.

Teta štorklja se je oglasila pri sestri J. Cekata in ji pustila krepko hčerko, ki bo, upam, čez 15 let dobra članica SZZ. Naša lanska tajnica Mrs. Rogel pa ima moža v bolnišnici; želimo nu, da bi kmalu ozdravel in se povrnil domov.

V Cleveland je prišla na obisk k naši podpredsednici Mrs. Somrak njena sestra Mrs. Pierce iz North Braddock, Pa. tajnica podr. št. 27. Tudi pri meni se je oglasila, in smo se pomenile to in ono o naši zvezi, posebno, kako posamezne podružnice napredujejo v članstvu. Po številu članic smo me hušje, po blagajni nas pa v Braddocku posekajo. Sosestri Pierce se zahvaljujem za obisk; če katerikrat prilika nanese, bom pa vrnila. — **Pozdravljene vse članice SZZ. — Mary Lušin, predsednica.**

* * *

Vse članice, ki ste bile navzoči na zadnji seji ste slišale, koliko je bilo besedenja zaradi onih članic, ki ne plačujejo redno asessment. Tudi po hišah se

ne bo kolektalo več; tako ste slišale na zadnji seji.

Drage članice, ni veliko za plačati, kajne? Ali vseeno, v slabih razmerah, kakor živimo sedaj, je tudi mogoče, da so nekatere članice prizadete in jim je težko plačati. V takih slučajih naj se članica udeleži seje, in naj pove, da ne more ravno sedaj plačati, in naj podružnica založi zanjo. Tako bo bolje za podružnico in za vse članice.

Naj vsaka članica stori, kar je je mogoče, da bo mir v podružnici, kakor ste vse obljubile, ko ste bile sprejete v našo lepo organizacijo. — S pozdravom, **Marion Penko.**

* * *

Z našo podružnico se lahko precej pohvalimo. Seje so zmerom dobro obiskane, in uradnice pridno delajo, da nas je čimdalje več. Smo res jako ponosne na naš napredek v teh slabih časih. Večkrat čitam, kako ena ali druga podružnica toži, da nima nič v blagajni, naša podružnica je pa še zelo mlada, pa ima, hvala Bogu, dvesto dolarjev v blagajni, kakor smo slišale na seji. To je že lepa svota, pa tudi članic imamo že lepo število, in še več bi jih bilo, ko bi časi ne bili tako slabi. — Res je treba plačevati samo kyoder ita mesec, pa katera ga nima, tudi tistega ne more dati. Tiste, ki so nič ali le malo prizadete, si ne morejo predstavljati, kako hudo je, če ne more oseba niti kvodra na mesec plačati, jaz pa vem to iz lastne skušnje. In pogledite, sedaj se je naša tajnica Mrs. Margaret Poznich zavzela in darovala okenska zagrinjala, da se pri njih nabere majhen sklad, ki se bo porabil kot assessment za tiste članice, katerih možje ne delajo, in bi rade plačale, pa ne morejo. Pri prodaji teh tiketov se najbolj trudi ravno Mrs. Poznich sama in pa naša predsednica sestra Lušin. Mislim, da bo težko dobiti še kje drugje tako dobro tajnico, kakor jo imamo ravno me. Bog jo živi! — Članica.

Št. 43, Milwaukee, Wis. — Od povsod poročajo veselje, našo podružnico je pa obiskala velika nesreča. Na smrt je zbolela naša podpredsednica Agnes Verbnik, ki se začasno nahaja v domači oskrbi, v bolnišnico so se pa morale podati naša tajnica Antonija Velkoverh in sestra Terezija Verbnik; obe se bosta morali podvreči težki operaciji za goščo.

Nova podružnica.

Ravnokar sem prejela prvo mesečno poročilo od nove podružnice št. 54, Warren, Ohio, ki jo je tamkaj ustanovila Mrs. Helen Tomažič, tajnica št. 47, dne 21. avgusta. Devet članic-ustanovnic. Predsednica: Rose Racher, podpredsednica Mary Racher, tajnica Mary Ponikvar, zapisničarica Theresa Racher, blagajničarka Anna Mlakar, nadzornice: Frances Bonazich, Viki Lunder in Jennie

Želimo, da bi se kmalu zdravi vrnili med nas.

Kakor je bilo zadnjič naznanjeno, smo naredile izlet v Tiperanoe k naši sosestri Mary Hudaj, ki ima tam lepo urejeno farmo. Igrale smo "bunco" in ona nam je napravila dobro malico, kar pa vemo same tiste, ki smo bile tam. Vzelo bi mi preveč časa, da bi vse popisala, kaj smo vse imele. Ena članica se je izrazila, da mora tako okusna krompirjeva solata priti v Zarjo, pa to zaenkrat ni mogoče, ker smo vse pojedle. Hvala ti lepa, Mary, pa ko bi nas le povabila vsak teden. — Na zadnji seji je nas pa povabila sosestra Miss Kolenc, Greenfield in 7th Avenue za 25. avgusta zvečer. Obljubila nam je malico in vse dobike za tiste, ki bodo najboljše igrale.

Naša kampanja za pridobivanje novih članic je končana. Nismo nič napredovale, pa saj še imamo časa; če bi zdaj vse pobrale, bi pa za drugič nič ne imele; tiste ki so dobile nagrade zdaj, jih pa morda drugič ne bodo; takrat bomo pa druge na vrsti. Prosimo vse članice, da bi se potrudile za drugo sejo, in bi vsaka eno novo članico pripeljala. — Pozdravljam vse članice in jih prosim, da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje. — **Gertrude Delopst**, predsednica.

Št. 47, Garfield Heights, Ohio. — Ker poročam ravno na dan, ko obhajamo god farnega patrona sv. Lovrenca, se mi gotovo ne bo štel v zlo, ako povem, da se nas je nekaj članic naše podružnice podalo v Maple Gardens, koder je bilo praznovanje žegnanja. Tam ugledamo več članic SZZ, št. 15, ki so imele napravljen "štant" prav po starokrajsko. Ko malo obgledamo, smo videle, kako so imele pristno navezane rute, predpasnike, in več stvari, na vrvi, da jim je bilo nemogoče kaj vzeti. Branjevke so bile pa že tako prišpičene v narodnih nošah, da jih je bilo veselje pogledati. — Mrs. Kic je nosila fino pomazane štruklje. Vse to so žrtvovala za sv. Lovrenca, ki jih gotovo ne bo pozabil. — Naša podružnica, pa, ki ni marala delati nobene konkurence št. 15, je na zadnji seji sklenila, da podari sv. Lovrencu za god \$5.00 gotovine.

Naši članici Mrs. Lukač se je zdravje zopet poslabšalo ter je morala iti iskat pomoči v bolnišnico sv. Aleša. Mrs. Pe-

ternel je tudi doma, večinoma v postelji pod zdravniško oskrbo, kakor tudi njen mož. Bog daj, da bi skoro vsi okrevali.

Vse članice, katere niste še plačale za Zarjo, ste prošene, da storite to, da ne bomo celo leto zbirale tiste kvodre. Katere že par mesecev dolgujete za mesečnino, ste isto tako prošene, da poravnate, ker jaz ne morem zalagati, iz društvene blagajne mi je pa dovoljeno samo za en mesec.

Prošene ste, da se gotovo kolikor mogoče polnoštevilno udeležite september-ske seje, ker na tej seji bo treba več važnih stvari ukreniti.

Kot ste že v avgustovi Zarji čitale, bomo drugi mesec tudi morale oddati zlato spominsko knjigo. Precej vas je še, da niste podpisale; to priliko boste imele še na seji 10. septembra.

Zelo sem bila iznenadena, ko sem čitala, da bo knjiga šla v West Allis ali pa v Chicago, ker sem bila skoro gotova, da jo bomo izročile št. 25, ali pa št. 15 v Clevelandu. Na tem mestu si dovoljujem izrekati moje prisrčne čestitke obema najbolj agilnima podružnicama, kajti njih požrtvovalnost znam upoštevati; posebno čestitam Mrs. Tomažin, ki je bila prva v tekmi ter v resnici zasluži priznanje; v teh slabih časih dobiti 56 novih, je bilo pač težavno. — Pozdrav vsem članicam SZZ. — **Helen Tomažič.**

Št. 53, Brooklyn, Ohio. — Naznanjam članicam naše podružnice, katere niso bile na zadnji seji, da se vrše seja vsak prvi četrtek v mesecu. Prosim, da to vpoštevajo in pridejo na sejo 1. septembra, ker bo ta seja važna. Na zadnji seji smo bile vse veselo razpoložene. Zakaj? Skozi našo sobo je prišel mož, ki smo mu morale častitati zaradi novega sina, pa še boljše bi bilo, ko bi bila hčerka, ki bi po 15. letu lahko postala naša članica. Pa vseeno smo bile zadovoljne, ko nam je postregel s sladoledom. Želele smo, da bi vsakokrat prišel tak slučaj, potem bo gotovo prišla redno na sejo vsaka članica.

Želim, da se na prihodnjih sejah ob točki 5 kaj več pogovorimo, ne samo "ne". Da bi nas bilo kaj več kot 14! Žene in dekleta, ne odlagajte, temveč pristopite k SZZ. — Pozdrav. — **Anna Jesenko**, tajnica.

Lunder. Seje bodo vsak prvi četrtek v mesecu.

* * *

Žal, danes še ni mogoče poročati, katera podružnica dobi spominsko knjigo, slutim pa, da jo dobi West Allis.

* * *

Opozarjam tudi na poročilo gl. urada SZZ, v "Am. Slovincu", enkrat zadnje dni avgusta.

Kuhinjski kotiček.

PIŠKOTI.

Pripravi:

- 1 šalco putra ali masti
- 1 šalco sladkorja
- 2 jajci, posebej stepeni
- $\frac{1}{4}$ šalce mleka
- 2 šalci oatmeal
- 2 šalci moke
- 1 žličko sode
- 1 žličko cimeta
- $\frac{1}{4}$ žličke soli
- 1 šalco rozin

Dobro zmešaj puter in sladkor, prideni jajca, mleka in oatmeal. Nato moko, sode, cimeta in soli; zmešaj in stresi še rozine. Z žličko jih devaj na pomazan pekač, in peci počasi, da blede zarumenijo. Iz tega testa se napravi od 60 do 70 piškotov, ki stanejo malo in niso preveč sladki.

Frances Kesten, Euclid, O.

BISCUITS.

Pripravi:

- 2 šalci moke
- 4 žličke pecivnega praška
- 2 žlici masti
- $\frac{1}{2}$ žličke soli
- $\frac{3}{4}$ šalce mleka

Presjaj skupaj moko, pecivnega praška in soli, v moko primešaj mast z vilicami; ko je dobro zmešano, prideni moko, napravi mehko testo, ga razvaljaj na pol inča debelo, zreži z rezilom za krofe ali pa kar s kupico, speci v vroči peči 15 minut. Iz tega se jih napravi osem. To zvečer omesi, pa postavi v ledenico (ice box), v jutru jih pa razvaljaj in speci; med tem časom je tudi kava kuhana.

Razno.

KEMAL IN TURŠKA ŽENA. — Gotovo je, da je diktator Kemal Paša napravil več za turško žensko, kot vsi reformatorji, kar jih je poznalo turško cesarstvo. Če ni učinil drugega, kot razgnal harem, je skazal toliko uslugo ženski, da se ga bo narod spominjal vedno s hvaležnostjo. Poleg tega je uvedel šole za ženske, kjer poučujejo krščanski učitelj. Njegov zadnji ukrep se glasi, da naj se pomedo iz šol koran, mohamedansko sveto pismo, in mesto njega vpelje razlaga svetega pisma novega zakona. Za vzrok je navedel dejstvo, da sv. pismo blaži človeka in ga moralno povzdiga, medtem ko ga koran napravi nestrpnega.

Mustafa Kemal Paša je menda zelo dober po-

Urejuje Josephine Erjavec.

CAKE IZ SUHIH SLIV.

Zmešaj $\frac{1}{2}$ šalce putra ali druge dobre masti, 1 šalco rujavega sladkorja, 2 dobro stepeni jajci, $\frac{1}{2}$ šalce mleka, 1 šalco kuhanih sliv, na drobne koščke zrezanih, prideni še $1\frac{1}{2}$ šalce moke, 2 žlički pecivnega praška, 1 žličko cimeta in 1 žličko nutmeg in še prav malo soli.

Moko in vse ostalo trikrat presjaj in primešaj k ostalemu, deni v podolgast namazan pekač in peci 50 minut. Za ta kejk ni potreben nadev (icing).

Mary Urbas, Collinwood, Ohio.

RAJŽELCEVA POTICA.

Telečji rajžele operi, zdrgni s soljo in čebulo in kuhaj na rahlo pol ure. Pusti, da se odteče. Sesekaj polovico, toda ne predrobno. Zreži štiri žemlje na male koščke in jih polij z mrzlim mlekom. V skledi zmešaj 4 žličke kisle smetane, 3 jajca, malo drobno zrezanega peteršilja, malo soli in popra, sesekan rajžele in napojene žemlje.

Vse skupaj zmešaj in deni v dobro pomazan model, ter peci dobre pol ure. Pečenegea izreži in daj na mizo kot samostojno jed, ali s solato.

Članica podružnice 15, Newburgh, O.

GOSPODINJSKI NASVETI.

Posodo, v kateri se je jed prikuhala, čisti z lesenim klinec ali tršico. S tem ne boš lonca opraskala in delo boš hitreje opravila.

Mastni madeži v papirju, bodisi belem, barvanem, gladkem ali raskavem, izginejo, če po obeh straneh nadrgneš madež z belo kredo in jo kar pustiš na papirju. Ko boš knjigo potem zopet vzela v roke, odrgni kredo z robcem, in izginil bo madež. Na ta način se izčistijo šolske knjige, ki so kaj rade mastne od prstov.

znavalec človeške narave. Kot tak je vedel, da bo naletel na odpor celega mohamedanskega sveta, kakor hitro se bo lotil reformiranja nad tisoč let stare navade turškega naroda. Moža se ni bal, ker je imel moč in vojaštvo za seboj. Ko je prepovedal nositi fez, mohamedansko pokrivalo, je potrdil svojo voljo s tem, da je dal pobesiti par kolovodij, ki so mu nasprotovali. Z žensko pa je bilo treba postopati drugače. Mohamedanka brez pajčolana, ki zakriva obraz, in brez čarkafa ali velike rute, ki pokriva glavo in večji del telesa, se sploh ne more smatrati za pravoverno hčer Mohameda. Treba je bilo prigovarjanja in diplomatske spretnosti, predno je zavrgla Turkinja svoje pokrivalo in si

nataknila pariško modo. Ko se je začelo, je menda napredovalo tako hitro, da danes niti ena desetina žensk več ne nosi starodavne turške obleke.

Prva ženska, ki je nastopila javno brez pajčolana, ko se je začela kampanja za emancipiranje žene, je bila Kemalova žena. Njej so sledile žene kabinetnih uradnikov. Njim so se pridružile žene nižjih uradnikov. Učiteljice, katerim je šlo za državno službo, so se same porinile v vrsto. Po par letih se ni dovolilo nobeni ženski, ki je bila zagrnjena, k javnim prireditvam, pod pretvezo, da se pod zagrinjalom skrivajo špijoni in sovražniki nove vlade. Zgodilo se je celo, da so stražniki namenoma prijeli nekega lepega dne žensko na cesti in zahtevali, da je morala iti z njimi na postajo in se tam legitimirati. Da se iznebe teh neprijetnosti, so ženske pometale proč svoja zagrinjala. Vse to je pomagalo. Le izjemne so danes ženske po mestih, ki se še zakrivajo, medtem ko na deželi še vedno vstrajajo starejše ženske pri svojih navadah. Za mlajše je seveda dovolj to, da je danes v modi pariška obleka in pariška noša.

Največjo zaslugo si je stekel Kemal s tem, da je odstranil pravico mnogoženstva. Ni šlo lahko, toda s pomočjo davkov je prisilil veljake, da so opustili harem. Stari Turki, ki so imeli več žena pred prevratom vlade, morajo držati pri sebi vse žene, ki so jih imeli popreje, in morajo skrbeti zanje. Odkar je pa stopil novi zakon v veljavo, si ne upa nihče nakopati si na vrat več kot eno ženo. Ženska se namreč smatra za osebo, ki je enakopravna z možem. Kot taka ima besede dovolj pod svojo streho, da drži moža na pravih potih. Sploh je pa pod novim režimom malo mož, ki bi imeli premoženja in dohodkov dovolj, da bi mogli vzdrževati pod svojo streho več kot eno žensko.

Enakopravnost je odprla ženski ne samo šole, temveč tudi državne službe. Danes jih dobiš povsod po deželi med zdravniki, med advokati in celo med sodniki. Oskrba otrok je v njihovih rokah; ravno tako vzgoja po šolah. Ne bo vzelo olgo, ko bo izginila zadnja sled ženske sužnosti iz turškega naroda.

Seveda te reforme moški, posebno starejši, niso pozdravili z veseljem. "Naj jih ima Kemal sam, take kot so"; so odgovorili moški, "mi se ne bomo ženili". Račune jim je prekrizala država s tem, da je naložila težak davek na vse samce med 25 in 45 letom starosti. Samca stane dokaj več živeti sam, kot pa preživljati eno žensko. S tem je bil seveda upor moških končan v par letih. Poleg tega so bile podeljene mladim ljudem pravice in ugodnosti, ki jih niso poznali nikdar prej. Po stari mohamedanski navadi so starši sami zbrali nevesto sinu, ki je on sam dostikrat niti ni poznal, niti prej videl. Novi zakon je podelil mladim Turkom pravico, iskati in izbirati si svoje neveste. Da ni bil sin popolnoma odvisen od staršev, kot poprej, se je proglasilo delo za častno in obenem koristno. Ta proglas je odprl marsikatero karijero,

ki se je poprej ni upal lotiti nobeden mohamedanec, ker so se smatrale za nekaj nečastnega med pravoverniki. Da se pospeši reforma, so Kemalisti prepovedali nositi fez, turško pokrivalo, ki je razlikovalo vernika od nevernika. Danes hite turški mladeniči za delom in za službami ravno tako vestno kakor svoje dni zaničevani "krščanski psi".

Ker mladina dela, ima sama denar in neodvisnost. Odprla so se jim marsikatera vrata ki so bila poprej trdno zaprta celo mladim zakonskim možem. Kavarne so danes napolnjene z vsakovrstnim ljudstvom, mladim in starim. Javna plesišča in druge evropejske razvade so oživela po turških mestih. Modne prodajalne tekmujejo med seboj, in seveda tudi moderna mladina, kdo bo posekal družega v modi. Pri letošnji tekmi lepotic je odnesla nagrado "Miss Universe" mlada Turkinja. Seveda ni bilo nič omenjenega v časopisih, koliko turške krvi je bilo v njej.

NAJSTAREJŠA PARLAMENTARKA. — Najstarejši zastopnik nemškega parlamenta je Klara Zetkin, stara 75 let. Znana je kot radikalna agitatorica in dobra govornica. Zaradi njene aktivnosti za časa prevrata so ji nadali ime Babica revolucije. Po pravilih ima najstarejši kandidat pravico sklicati novi parlament in predsedovati toliko časa, dokler ni izvoljen novi redni stoloravnatelj skupščine. Ker volijo stoloravnatelja iz stranke, ki je najmočnejša, bo zadela ta čast enega izmed nacionalnih socializmov, ki bodo imeli potom zadnjih volitev pretežno večino v parlamentu. V tem slučaju se bo morala pobotati s svojim smrtnim sovražnikom, nacionalnim socialistom. Gospa Zetkin je namreč zagrizena komunistinja, in po lepi starokrajski navadi strankarstvo brez ozkosrčnosti in zagrizenosti nima nobenega pomena.

VSAKDO VE, KJE GA ČEVELJ ŽULI. — Da tudi bogataši čutijo posledice krize, priznava Mrs. Anita Baldwin iz Los Angeles, Cal. Vsa njena obsežna posestva v Kaliforniji, ki jih je podedovala po svojem bogatem očetu E. J. Baldwin, so naprodaj. Vsi načrti so v redu, da se bo preselila ena izmed najbogatejših Američank v Kanado. Kot vzroke tega koraka navaja sledeče: "V zadnjih treh letih se je moje premoženje skrčilo od \$35,000,000 na \$15,000,000. Vkljub neznosnim davkom, ki jih nalaga, država nima toliko moči, da bi branila mene in moje premoženje. Če hočem stopiti čez prag, moram imeti seboj orožje, in poleg šoferja še enega oboroženega človeka, da varuje mojo osebo. Če bi hotela varovati svoja posestva, bi potrebovala celo armado. Mesto svobode se nam ponuja razuzdanost v vseh oblikah. Kadar se bodo obrnile razmere na boljše, se zopet vrnem v domovino." — Nismo vsi tako srečni, da bi se lahko tako znesli nad deželo, kot Mrs. Baldwin, dasiravno čutimo dostikrat tako kot ona, in vemo, da so njene besede resnične.

Trije rodovi

Spisal Engelbert Gangl

(Dalje)

XI.

Ista misel je obšla tudi Jožeta, ko je dirjal na konju proti svoji rojstni hiši. Z grozo so opazale njegove oči, da ji ni več rešitve. Ko je prijezdil do tja, je ustavil konja. Skedenj je zgorel do tal. Kup žerjavice je stal na onem prostoru. Veter je zapihal, odtrgal s skednja goreč jezik in ga vrgel hiši na podstrešje. Užgalo se je, in plamenči jeziki so švigali izpod strehe, prežgali strop, ki se je grmeč zrušil v notranje prostore in tako zanetil ogenj v prvem nadstropju. Pregorel je tudi tukaj strop, in zdaj so objemali plameni tudi že spodnje prostore. Skozi okna, skozi vrata so švigali ognji — med štirimi stenami je gorelo kakor v mogočni, velikanski peči.

Ena osrečujoča misel se je zbudila Jožetu: "Hvala Bogu, da je umrla mati. Sicer bi zgorela."

Proti jutru, ko je že ogenj pojema in so bila sosedna poslopja brez nevarnosti, je poslal hlapca v mesto z brzojavko, ki jo je naslovil na orožništvo v Novo mesto. Rekel je v brzojavki, naj pazijo, če pride v mesto tak in tak človek, naj ga primejo, ker je požigalec.

Potr je stopal Jože po pogorišču. Uničeno, izgubljeno! Dom njegovega očeta je plen hudobne roke, žrtev plamena! Ali je to morda začetek splošnega propada? Ali bi se tudi pripetila ta nezgoda, ako bi ostal — kakor mu je svetovala mati — tukaj na domu in bi se ne preselil v grad? Ali ne pride lahko hudoben človek in mu ne upepeli tudi gradu?

Tako so bile njegove misli žalostne in obupne.

Nikjer ni videl tolažilnega pogleda. Njegovi hlapci so razkapali žerjavico in jo polivali z vodo, da je čvrčeč ugašala in umirala.

Pavel je begal in divjal, kakor da mu gori zemlja pod nogami. Čutil je za sabo hropenje zasledovalcev, vsak hip je pričakoval, da ga popadejo trde, maščevanja željne roke. In begal je. Pljuča so mu hropela, pene so mu stopale izmed zob. Oči so se mu izbulile, da je bil pogled divji, blazen. Izpodtaknil se je in se zgrudil na tla. S čelom je priletel ob kamen, krvav curek mu je brizgnil iz rane. Kri se je pomešala z znojem in mu tekla z njim po licu.

"Neron, beži, beži, beži!" je hropel pred se.

Pred sabo je zagledal dva orožnika.

"Zasledovalci, morilci!" je siknil in hotel zbežati v stran. A ni vedel, kam. Obstal je sredi ceste in gledal okolo sebe.

"Jaz sem kralj Pavel, rimski cesar Neron!" je kričal, "in zažgal sem Rim. Cesar to tudi sme! Pustite me, preganjalci, sužnji, pustite me."

Orožnika sta pristopila in mu velela s seboj Pavel je šel. Brez ugovora je stopil z njima.

"To je moja telesna straža," je dejal. "Le čuvajte me, bogato vaju poplačam."

Počasi so stopali proti mestu. Pavel je segel z roko na hrbet, a kitare ni bilo več. Izgubil jo je v begu.

"Saj pojem lahko tudi brez nje," je dejal in začel:

Ubog poptnik hodi križemsvet,
srce ga sili, da za srečo roma.
Človeška sreča krije mraz in led,
in romar brez miru je in brez doma! . . .

"Ali veste, kaj ste storili," ga vpraša eden orožnikov.

"Vem!" odgovori Pavel, "iskat sem šel svoje zaklade, zakaj jaz sem rimski cesar Neron! A zakladov nisem dobil, potem sem pa zažgal Rim, glavno mesto svojega cesarstva! Ali vaju kaj to briga? Jaz sem vendar svoj gospod, prvi in najvišji, in delam, kar hočem! Ako ne izpolnita mojih ukazov, vaju dam obglaviti!"

Stopal je med orožnikoma in se priklanjal zdaj na desno, zdaj na levo, kakor da izkazuje milosti.

"Ali sta videla Lenko?" vpraša hipoma. In ne da bi čakal odgovora, reče: "Glejta, to je moj zaklad. In ker ga nisem dobil, moram iti drugam ponj. Zavinkovci, Zavinkovci, Zavinkovci. . ."

Pred sodiščem so dognali in spoznali, da je Pavel blazen.

Sodna obravnava je bila torej izključena, in Pavla so poslali v blaznico.

"Ali je to moja kraljeva palača?" je vprašal, ko so ga izročili blazničnemu oskrbniku.

"Tu je vaša palača," je odgovoril ta in ga dal odvesti v celico, "in tu je vaša dvorana, kjer bo vladalo vaše kraljevo veličanstvo."

Pavel se je ogledal, sedel na posteljo in si zapel pozdravno pesem:

Nezvan, nevabljen, vedno sam s seboj,
nemirne misli le so mu družice;
nikjer nikogar, da bi del mu: Stoj!
Da bi izprala bol — več ni solzice! . . .

* * *

Pogorišče je prišla pogledat tudi Lenka. Pripeljala se je v Zavinkovce, ker tako daleč ni več mogla hoditi. Kakor pleheče žalostna lastovica nad razrušenim svojim gnezdrom, tako žalostno sta stopala po pogorišču Jože in Lenka.

"Glej, to je naša usoda!" je vzdihnila Lenka.

Jože je prikimal z glavo in brskal s palico po pepelu in oglju. Prav na tleh, tam, kjer je stala soba njegove matere, je izbrskal iz ogorkov kipec Matere božje.

“Glej, materin oltarček!” je dejal in pristavil: “Vse je zgorelo, samo Mati božja ni zgorela!”

“Ali je storil to Pavel namenoma?” je vprašal. Lenka je skomizgnila z rameni.

Da bi storil namenoma? Ali niso semkaj odvedli nje, ki mu je bila upanje in tolažba? Vse je izgubil, ostalo mu je golo življenje: Toplo ga je tako, da mu je njegova kruta in neusmiljenja moč ubila jasne misli. Prišel je semkaj, da vidi njo, ob kateri se mu je obetalo srečno življenje. A prepričal se je, da je Lenka zanj izgubljena. Lahko, da mu je prišla jasna zavest, da je zavržen, izgubljen. Ogorčenje je vstalo v njegovi duši. Zbudila se mu je silna, neukročena želja po sladkem maščevanju. Tedaj je zanetil požar. Mogoče je torej, da je storil Pavel ta čin namenoma. A mogoče je tudi obratno.

Tako je mislila Lenka, a odgovorila ni nič.

Dim, ki se je še vedno dvigal s pogorišča, jo je dušil, zato ni mogla več vztrajati tam. Sedla je zopet na voz in se odpeljala z Jožefom v grad.

Ozrla se je nazaj. Tako otožne so bile njene oči, kakor da se poslavljaja s temi pogledi za večno od kraja, kjer se je začela zgodovina njenega rodu.

Ob povratku v grad se je Jože nehote spomnil tistega dne, ko je pripeljal Lenko na svoj dom, ki leži danes v razvalinah. Štiri gole, ožgane in okajene stene štrle v zrak, glasna priča minljivosti — to je ves ostanek tedanjih srečnih dni. Prihrumel je vihar življenja in mu pustil samo spomin, ki mu živi v srcu. In če se ozre v bodočnost, kaj se mu obeta? Skrivoma se je ogledal na Lenko. Videl je, kako je bleda in suha, kako jo duši kašelj, ki se tako votlo oglašja iz prsi.

Zato se je zbal, da pride kmalu dan, ko jo sprejmi na zadnjem poti. Ona ne bo nič vedela, kako mu bo krvavelo srce.

“Jože,” ga je poklicala Lenka, “kdaj boš zopet tam zgoraj sezidal hišo?”

“Ne vem,” je odgovoril, “morda nikoli več!”

“Zakaj ne? Fricice vendar ne bo podedoval pogorišča,” je rekla žena.

“Svet lahko izravnam, trava ga preraste, in nihče ne bo vedel, kje je stal moj rojstni dom.”

“Kakor grob, ki me polože vanj,” je rekla tiho Lenka.

“Lenka, zakaj misliš vedno na smrt?”

“Smrt mi je zdaj najbližja!” je dejala, “to čutim! Vsaka tolažilna beseda je zamanj! In trava preraste grob, in nihče ne bo vedel, da je kdaj živela Lenka!”

Jože ni vedel, kaj bi odgovoril. Stisnil je ustnice, zamahnil z bičem po konjih.

“No,” je dejal črez nekaj časa, “tebi že napravimo tak grob, da bo vedel vsak, da je živela Lenka, moja žena!”

Jože je postavil Lenko na tla. Lahka je bila kakor otrok. Oprijemala se je ročaja, ko je šla po stopnicah v gorenje prostore. Odšla je v sobo

k podobi matere. Proseče, tolažbe željno jo je gledala mati s podobe.

“Saj se kmalu vidiva!” je rekla Lenka. “O, mati, kmalu pridem k vam! Tako daleč sem od vašega groba, a smrt naju zopet združi. Smrt raztrga vsako razdaljo, bodi še tako velika. In tako se združim tudi s Francetom! O, mati! Tako lepo je, če človek misli, da prihaja počitek! In nobena strahu ne čutim, ker me je življenje izpokorilo. Dalo mi je kupo grenke pijače v roke. Izpila sem vso to grenko pijačo, samo še ena kaplja je na dnu kupe. Najhujše pride zmeraj nazadnje, in tako je ta zadnja kaplja izmed grenkih najgorenkejša. To je slovo od Friceta. In če se vprašujem, zakaj je prišlo tako, si ne vem odgovora. Kamor sem stopila, se je izpremenila rodovitna zemlja v puščavo. In tako mi je bil puščava ves svet, vsa doba od mladosti do danes mi je bila dolg, mračen dan. Razžarjala ga je samo ljubezen do Friceta, in ta ljubezen je bila mojega življenja največji, najdražji zaklad. Bila je kot solnce, ki je grelo in oživljalo, ko je vladala zima kroginkrog. Če je bilo še kaj drugega v mojem življenju veselega, je bilo le kratek, neskončno kratek sen, ki je napravil resnico še bridkejšo, ko je minil.”

Tako je govorilo Lenkino srce.

Odšla je v svojo sobo in je sedla na naslanjač poleg odprtega okna.

Plavali so v sobo vonji vrtnih cvetov. Dihala jih je Lenka vase.

“Tako se bo širilo ob meni vonjajoče kadilo, a jaz ga ne bom čutila več.”

Pavel, ti ubogi, nesrečni! Izgubil je Manico in mater in čiste misli. In tudi Lenko je izgubil. Vse mu je vzelo življenje — več mu ne more. Zdaj še diha, je, pije, spi — a vse kakor mrtvi, brezdušni stroj, ki nič ne ve, kaj in čemu se giblje. In zakaj vse to? Kje je tisti greh, ki je tako velik, da zahteva take osvete? Lenka je že čitala v knjigah, da se morajo otroci pokoriti za greh svojih staršev. Ali se pokori tudi ona zato, ker so grešili starši? O, mati, zakaj samo gledaš in nič ne govoriš?!

V sobo je stopil Jože.

“Jože, tako si želim Friceta. Tako rada bi ga videla,” je izpregovorila Lenka.

“Ali mu naj pišem, da pride?” jo je vprašal.

“Piši mu! Reci mu, da sem bolna in da bi ga rada videla. Naj pride! Še nikoli ga nisem pričakovala tako težko. Ali pa, čakaj! Pišem mu sama. Morda bo to poslednje pismo.”

Jože jo je s stolom vred prenesel do mize in ji pripravil papir. Odšel je iz sobe, tako mu je bilo tesno, da ni mogel ostati.

Lenka je začela:

“Moj dragi Fricice!”

Toda kaj mu naj pove? Ali mu naj piše kar naravnost, da se bliža njen konec? Lenki so zalile solze oči.

“Odkar si se poslovil zadnjič od mene, se je moje zdravje poslabšalo. Bojim se zaradi tebe, da se zgodi, kar se mora zgoditi, kadar opešajo vse moči. A naj se zgodi karkoli, tebe moram videti. Tvoj prihod mi morda vrne moči, ako ne, se posloviva in razideva v upanju na snidenje. Pridi gotovo in ne odlašaj, ampak pridi takoj. Glej, da dobiš dopust, glej, da mi izpolniš to željo, saj je morda poslednja.

V nestrpnem pričakovanju te poljublja
tvoja mati.”

Lenka je prebrala list, in debela solza je kapala na papir.

Bližal se je večer; spuščal se je na zemljo na temnih krilih. V gradu so vedeli vsi, da je gospe slabo. Položili so jo v posteljo in ji napravili visoko zglavje. Dihala je težko. V kratkih presledkih so se ji dvigale prsi.

V grad je prišel duhovnik z zadnjo popotnico.

Dolga je bila izpoved. Lenka je govorila težko, le v pretrganih stavkih je pripovedovala duhovniku dogodke iz svojega življenja. Povedala mu je vse, česar se je spomnila. Ničesar ni zamolčala, o čemer je mislila, da bi ji oteževalo dušo in govorilo proti nji pred sodnim stolom.

Blažen pokoj se ji je razlil po licu, ko jo je duhovnik obhajal. Jože je moral sestri poleg postelje. Prijela ga je za roko in mu z velikimi očmi vdano gledala v obraz.

“Oprosti mi, če sem te kdaj žalila!” je govorila, “moja mladost je bila žalostna, in zato ni bilo vse tako kakor bi moralo biti. Ti si mi bil zmeraj blag in dober, moje srce ti je vdano z vso hvaležnostjo. Moj dobri, blagi mož!”

Jože ji je gladil mrzlo, suho roko.

“Saj ne bo nič hudega!” jo je tolažil, “zdaj si res nekoliko slaba. A nocoj boš dobro spala, potem pride Frice in potlej bo zopet vse dobro.”

“Moj dobri, blagi mož!” je govorila Lenka.

Začutil je Jože, kako se je zganila njena roka. Hotela ga je potegniti k sebi, a v njeni roki ni bilo nobene moči več. Jože se je nagnil k nji, in mrzle, posinele ustnice so se dotaknile njegovega lica.

Potem je Lenka zaspala in prespala vso noč. Drugi dan se je čutila krepkejšo, da je lahko vstala in sedela na naslanjaču poleg okna. Proti poldnevu, ko je bilo na vrtu toplo in mirno, so jo prenesli tja. Blazine so ji naravnali na stol pod smrekami, kamor je sedla. Zacvetela so ji lica, kri zagorela v njih.

Pritekel je po stezi domači pes, kodrodlaki Pozoj. Šel je naravnost proti gospodarici. Veselo je mahal z repom in se spenjal k nji. Gladila ga je Lenka po glavi. Vesela je bila vdane zvestobe domačega psa. Po vejah so ščebetali vrabci. Šumno so se preletali z grma na grm. Vsenaokrog so se dvigali iz cvetja sladki vonji. Ves zrak je bil napolnjen z njimi. Kakor da so zadehtele ljube cvetice nji v pozdrav, ki je zopet prišla med nje. Ko-

likokrat jih je gojila, negovala in zalivala njena roka! Ob zgodnjih jutrih in ob poznih večerih je segala po njih njena roka, jih uravnavala in jih nagibala k sebi. In tako dolgo je ni bilo k njim! Dolgočasile so se nežne cvetke, niso vedele, komu naj cveto, ker ni bilo nje, ki jih je vzgojila!

“O, moje cvetice!” je vzkliknila Lenka. Iztegnila je roko, da bi segla do njih. Zavela je mirna, komaj znatna sapica. Nagnile so se cvetke proti nji, proti gospe Lenki. A razdalja je bila prevelika — niso mogle druga k drugi.

“Tako me odtrgajo tudi od vas! A na grob vas morajo vsaditi. In vaši cvetovi in vaši trni bodo govorili o mojem življenju. . .”

Saj je tako čitala nekje. Napol so ji ostale v spominu one besede:

Kadar bom ugasnil,
grob mi izkopljite,
nanj mi ostro trnje zasadite.

Pomlad bode prišla,
trnju cvet zbudila,
grob moj osameli okrasila.

Trni, v cvet odeti,
bodo na gomili
o življenju mojem govorili. . .

Po stezi je prišel Jože.

“Lenka!” jo je zaklical oddaleč. Po zraku je mahal z listom papirja. Smejal se je: “Lenka! Frice brzojavlja!”

“Kaj?” je vprašala.

Jože razgrne list in čita: “Tako pošljite voz v Karlovec. Pridem jutri zjutraj. Frice.”

“Hvala Bogu!” je vzkliknila Lenka in sklenila roke.

“Voz že naprezajo. Takoj odide,” pravi Jože. “Frice se pripelje najbrže jutri s prvim vlakom v Karlovec. Ponoči se bodo konji izpočili in potem jutri okrog poldneva bo Frice tu!”

Z dvorišča je zdrdral voz.

“Že gre ponj!” je rekel Jože.

“Pozdravite Friceta!” je zaklicala Lenka. A njen glas je bil preslab, zamrl je v ropotu voza in v peketu konjskih kopit.

Hrepenenje po sinu, nestrpno čakanje njegovega prihoda je ojačilo njene moči. Sama je vstala s stola in se oklenila Jožetove roke. Tako je prišla do stopnic.

“Glej, kako sem močna,” je rekla. “Gotovo še ozdravim, samo Frice naj pride.”

“Ali ti nisem pravil,” je dejal Jože, “ti pa govoriš tako čudne reči, ko ni vse skupaj nič!”

“Da bi le ne bilo!”

Počasi sta prišla celo po stopnicah. Res je morala večkrat postati, da je prišla do sape, a vendar je dospela sama, oprta ob Jožetovo roko, prav tja v sobo do naslanjača.

“Vidiš, kako rad me ima Frice!” je rekla veselo. Že dolgo ni videl Jože takega smeha na njenem obrazu.

In drugi dan je bila vsa srečna, vsa vesela, vsa zdrava. Lahko bi tekla po stopnicah dol, da bi pozdravila Friceta že pri vozu. Ali tolikega napora vendar ni treba, ker bi ji utegnil škodovati. Pač pa ga je pričakovala na hodniku. Slonela je prav tam, kjer je zadnjič poslušala kraljevega pevca. Njena sapa je dihala v šipe. Prikazale so se črke: “Smrt, smrt, smrt. . .”

Potegnila je z dlanjo, izbrisala besede, ki niso primerne za današnje njeno razpoloženje.

Oddaleč je prihajalo drdranje voza.

Ljudje, ki so srečavali Friceta, so si šepetali “Pripeljal se je k pogrebu.”

Ko je začula Lenka drdranje voza, je vztrepetala od veselja in zaklicala: “Moje življenje prihaja.”

“Frice, moj Frice!” je klicala mati, ko je skočil sin z voza. Zdirjal je po stopnicah. Mati ga je sprejela z razprostrtimi rokami.

Po obedu ji je prišlo slabo, stemnelo se ji je pred očmi.

“Veselje te je prevzelo,” je dejal Zavirščak, “pojdi malo v posteljo.”

“Veselje me je prevzelo,” je ponovila Lenka.

Oče in Frice sta jo privedla do postelje. Bolnica je zaprla oči.

“O, saj bo kmalu zopet boljše!” je rekla s tihim pojemajočim glasom.

Kmalu potem se je spela na ležišču. Visoko so se ji dvigale prsi. Dolg, globok vzdih je priplaval iz njih. Oči so se odprle in strmele. Potem je omahnila na zglavje nazaj. Glava se je nekoliko nagnila. Ugasnilo je življenje. . .

Zvonovi so peli v zateglih, žalostnih glasovih. V dolgih vrstah so hodili ljudje kropit grajsko gospo.

Ležala je na visokem odru, bogato okrašenem z najlepšimi cveticami svojega vrta. Na vsako stran odra je gorelo po šest debelih voščeni sveč. Ljudje so jo kropili in so govorili, da se ni dosti izpremenila. Samo nekoliko vdrta lica ima in pa oči so se nekam poglabile.

Pogreb je imela lep, malo takih je še bilo v mestu. Vsi domači duhovniki in tudi oni iz bližnjih fara so prišli, da jo pokopljejo. In tudi vsa gospoda se je zbrala k žalostnemu izpredodu. A prišlo je tudi mnogo ljudstva. Saj ni bila hudobna in škodoželjna. Samo visoke želje je gojila. A proti temu ne more človek nič. To mu je v krvi. Smrt pa zbliža sovražne ljudi. Njeno veličastvo dvigne pokojnikove kreposti in v njih se izgube slabosti.

Fricetu je ostavila mati denar, kolikor si ga je prihranila. Oče mu ga je odštel. “Čuvaj ga, denar je drag!” mu je dejal, ko mu ga je izročil. Po smrti materini je ostal Frice teden dni doma.

Izposloval si je dopust na očetovo prošnjo. S sinom sta šla pogledat tudi pogorišče. Kakor tisti dan po požaru Jože in Lenka, tako sta hodila zdaj po pogorišču oče in sin žalostno in potrto. Oče je zrskal s palico po pepelu in oglju.

“Frice!” je poklical sina. Hotel mu je nekaj povedati. A ni mogel. Pokril si je oči z dlanjo. Prvič je bilo, da je videl sin jokati očeta. Šele zdaj se je izlila bolest v solze.

XII.

Poguba Franceta Ribiča je bila, da mu je bil spremljevalec Ilija Prelič. France ni imel samo toliko denarja, kolikor ga je bilo treba za vožnjo. Ostalo mu ga je še precej, ko sta stopila z Ilijo zopet na kopno zemljo.

Pred njim se je razgrnil ves drug svet, drugi ljudje so ga srečavali, drugačno življenje, drugačni običaji so obračali nase njegovo pozornost. Tako tuje, hrupno in šumno je bilo vse okolo njega, da se je zdel kakor otrok, ki ga postavijo v sobo, napolnjeno z najrazličnejšimi igračkami. Gleda in gleda in ne vidi ničesar in nič ne ve, kam bi posegel, kaj bi vzel.

“In kaj zdaj?” je vprašal France Preliča.

“Zdaj je najprej treba, da se nekoliko razgledava in udomačiva,” je odgovoril Ilija, “le lepo z menoj hodi in zaupaj se mi popolnoma. Jaz sem tu kakor doma, zatorej ne bodi v skrbeh. Ti tudi še ne umeš tujega jezika, zato bi te ljudje opeharili, ko bi zvedeli, da imaš nekaj drobiža. Zaupaj se meni, potem boš kmalu tukaj domač kakor sem jaz.”

Hodila sta po velikanskih newyorških ulicah. Kolikor je videl France sveta doslej, je bil proti temu tako neznamen in malenkosten, da ga ni mogel primerjati z njim.

“Ali se ne bi malo ogledala po kakšnem delu, po kakšnem opravi?” je silil France.

“Za to je še dovolj časa! Delo dobiva takoj, čim izprevidim, da ga bo nama treba. Jaz dobim dovolj dela in kakršnega hočem, a zdaj še ni treba,” ga je tolažil Prelič. “Ne bodi kakor otrok! Tu mora biti človek pogumen in odločen, sicer bi prideš nikamor, kvečjemu če se odpelješ takoj nazaj, odkoder si prišel. Pojdi spet za domačo peč!”

France ni nič več govoril o delu. Zanašal se je na Ilijo, da mu ga preskrbi, ko pride doba za to.

Živela sta dobro in veselo ob Ribičevem denarju.

Prelič je vedel, kam se mora človek zateči, da si uteši vse želje.

Hej, veliko življenje! Človek se izgubi v njem, nihče ga ne vidi, nihče ne ve zanj. V njega šumečih in kipečih valovih odmrje spomin na domačo tesnobo, na tesnobo domačega sveta. Človek je svoboden, živi, kakor mu hoče srce.

(Naprej prihodnjič.)

BRANCH NO. 1, SHEBOYGAN,
WIS.

SHEBOYGAN FLASHES

Due to the intense heat of the past few months there has been a lull in the social activities of our club, but nevertheless something happened at our last meeting, which stirred us up again.

It was a visit from the ladies of Branch No. 12, Milwaukee, who arrived on the Inturband, 18 strong.

Due to unfavorable weather we did not anticipate such a large crowd. "And weren't we fooled!"

From the time the reception committee escorted the guests from the station to the club room, it was one hilarious moment of merit after another. The singing of native folk songs, speeches, and Mrs. Prislant's ready wit not forgetting the tasty refreshments, were the cause for the successful evening.

At a late hour the genial ladies took the "Owl Car" home.

In all it was a meeting well worth remembering.

We hope Branch No. 12 pays us another visit very soon.

Mary Zore.

BRANCH NO. 17, WEST ALLIS,
WISCONSIN.

WEST ALLIS WITH A BANG!

Hip-Hip Hurray, the "Dawn" is breaking.

Stop — Look — Listen! ....

Here we are again, presenting station W. A., with interesting news of the West Allis Zveza No. 17.

First we must mention the campaigning we are doing. The city has been cleaned from North to South, and East to West, making a clean sweep. It looks as though we will have to go to Sheboygan to look for new members, because all the West Allis ladies are already members..

We have in our lodge many Croatian ladies, which are about the peppiest bunch to be found. Anything which goes towards the success of the lodge, they are right there to help. They have, what is called, "cooperation plus."

At the rate the new members are coming in, it won't be long before the church hall will be too small to hold meetings in. We think that a school will have to be built so we can hold our meetings there. That would also make an ideal place for a sewing room. How about it?

Now we will talk about social things. We must mention the wonderful picnic held on Sunday, July 31st. A member offered the use of her grounds on which there were tables and benches. We all brought our own lunches and had a real picnic. Almost every member was present. So were the husbands, and kiddies. The men were so enthused in the lodge, that if possible they too would join. It looks like we will have

to organize a Men's Slovenian Union pretty soon also.

We also had games for the kiddies as well as for the ladies and men. Many prizes were given.

Almost forgot to mention the dancing. There being no platform to dance on, the grass was cut and we used "Mother Natures" platform.

All this goes to show that the members stick together in pleasure as well as work. That is the real spirit. Keep it up.

Our last meeting was very interesting. Plans were started for having another "Domačo Zabavo" Everyone had such a wonderful time at the last one, that the next one is hard to wait for. No definite date has been set as yet, but be prepared for another good time.

After the meeting refreshments were served. A member baked a big "orehova torta", from a recipe taken out of the Zarja. Talk about delicious, it certainly was. Another made some wonderful doughnuts, that simply melted in the mouth.

We finished by singing some Slovenian songs, and last of all our theme song.

Thinking this to be enough coffee clutching for once, we had better go out hunting for new members, so here goes, for a bigger and better Zveza. Hurrah!

W. A. signs off.

The Mysterious 2
Sandy & Torchy.

P. S. How about some news from other cities. We are anxious to hear what is going on in all your different lodges.

Instead of keeping the news in our heads, let's put it down on paper and send it to the Editor. No matter what news you may have, it is all welcome. Don't forget to write next month. We will be prepared for all kinds of news. More next time.

S. & T.

BRANCH NO. 41, COLLINWOOD,
OHIO.

At our last meeting we had a nice big crowd; our meetings are getting larger every time.

After meetings we serve refreshments free and dance.

After the last two meetings we even sang some Slovenian folk songs in between the dances.

Our Secretary, Mrs. M. Poznich, had two pairs of home made curtains made for the benefit of our sisters that cannot pay their dues, and whose husbands have been out of work for so long, and if there will be any money left it will go in our treasury, so hurry up, ladies. let's buy more tickets, so that our treasury will grow!

The tickets for curtains are only ten cents. Remember also, ladies, that we have to go and parade august 28th at

one o'clock in front of Grdinas' Hall on St. Clair Ave.

I remain yours sincerely

Mary Raddell.

BRANCH NO. 46, ST. LOUIS, MO.

WEDDING CONGRATULATIONS!

An important event which took place in the St. Louis Branch is the wedding of Miss Josephine Speck to Mr. August R. Prebil on July 30th, 1932 at St. Anthony's Church.

Misses Betty Pucher and Mary Speck were bridesmaids and Messrs. Oddie Prebil and Clarence Manning acted as grooms'men. Little Miss Dorsi Hoffman was flower girl.

The bride was given away by her father. She wore a white satin and lace dress with a large train and carried a beautiful bouquet of lilies. The bridesmaids wore yellow dotted net dresses trimmed with orange satin ribbon, large leghorn hats and carried bouquets of yellow gladiolas. The flower girl wore a yellow dotted net dress and carried a basket of summer flowers.

The St. Louis Branch wish the young couple lots of luck and happiness.

MY CHILDREN

Labor'ously the clumsy words I scratch,
These meager scraps of thought
I call my own, with riming forms to match.

With effort were they wrought
The feeble lines that I have penned and scanned,

And borne in anguished pain,
And tears. But yet I'll never understand

What makes me try again.

Josephine C. Pluth.

JOSEPHINE, WE GRATULATE YOU!

San Francisco, Calif., Aug. 1, 1932.
Dear Editor:

Little did I dream, when I wrote about the Pleiners, that I too would soon manage a small health-food shop, and try in a way to bring happiness or at least comfort to those less fortunate in health than I. Since Fate saw it fit that I enter this role, I intend to aid her by playing my part well (which I believe is possible, even for a puppet) thereby helping to spread the much needed health education among all.

Sometimes, members of Branch No. 13, when you are in the Crystal Palace Market, drop in at Department 215 and see the Annabelle Lee Diet Kitchen. Come to me with your dietary problems and I shall be more than glad to do everything within my power to help you. And you other dear members of the Union who might visit San Francisco some day, please spend a few moments with me at the shop. You may be sure that I shall treasure your friendship.

Sincerely,

Josephine C. Pluth.

NAVODILA ZA TAJNICE:

1. Odpošljite finančno mesečno poročilo vsak mesec zadosti zgodaj, da dospe na gl. urad zadnji čas 25. dan v mesecu; to je zahteva naših pravil. Je zelo važno za uspešno delo na gl. uradu in točno postrežbo članicam in podružnicam, da se ta zahteva dobesedno izpolnjuje *povsod*, ne samo po nekod. Kjer se ne bo, bo za naprej dosledno takoj obveščena predsednica dotične podružnice.

2. Pošljite s poročilom *vso* odgovarjajočo svoto denarja, ne samo del in obljubo, da bo ostalo poravnano prihodnji mesec. Do sedaj je res vedno bilo vse prej ali slej poravnano *povsod*, toda gl. odbor zahteva sedaj od vsake podružnice strogo točnost v tem oziru za vsak posamezen mesec *sproti*. Suspendiranje je kuga v SŽZ., vendar če članica ne plača ob času in jo podružnica ne more založiti, druge poti ni, kakor da je v mesečnem poročilu označena kot suspendirana in *navedeno njeno ime in naslov*. Suspendirane bodo odslej iz gl. urada obveščene o tem.

3. Ko članica umre, naj pošlje tajnica na gl. urad 1) *izkaznico*, 2) izpolnjeno *Naznanilo smrti*, in 3) *Certificate of Death*. Zadnja listina je potrebna le, če gre za denarno izplačilo; gl.

tajnica ne odpošlje čeka, dokler nima v rokah te listine, ki jo navadno dobijo sorodniki umrle potom pogrebника. Tiskovina Naznanilo smrti pa se dobi pri gl. tajnici. Izpolni jo odbor podružnice.

KADAR PIŠETE DOPISE:

1. Pišite vedno samo na eno stran papirja. To je edino pravilno za spise, ki so namenjeni za tisk.

2. Pišite razločno, posebno imena in naslove.

3. Ne tlačiti besed preveč skupaj; tudi med vrstami naj bo precej prostora za eventualne poprave. Če pišete dopise na stroj, rabite vedno "double space".

4. Skušajte se izraziti kratko, pa jedrnato. Ne prezrite nič važnega, pa tudi ne pišite nič samo ob sebi umevnega in nepotrebne. Pri pisanju imejte pred očmi korist svoje podružnice in cele SŽZ.

5. Dopisi morajo priti na uredništvo do 14. dne v mesecu, drugače ne morejo biti priobčeni v prihodnji številki Zarje.

6. Naši organizaciji primerno bi bilo, ko bi odbornice posameznih podružnic imele na skrbi, da bi bila v VSAKI izdaji Zarje VSAKA podružnica zastopana vsaj s kratkim dopisom.

Dr. Andrew Furlan

— SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK —

Urad: Ogden Ave. Bank Bldg., soba št. 204
Vogel Crawford in 3959 Ogden Ave., Chicago, Ill.
Urađuje: od 9 do 12 dop., od 1 do 5 pop. in od 6 do 9 zvečer.
Ob sredah od 9. do 12. dop.
Tel. v uradu Crawford 2893, na domu Rockwell 2816

Dr. John J. Zavertnik

— PHYSICIAN and SURGEON —

Office hours at 3724 West 26th Street
Tel. Crawford 2212 — 1:30—3:30—6:30—8:30 Daily
— Except Wednesday and Sunday.
At Hlavaty's Drug Store—1858 W. 22nd Street
4:30—5:00 P. M. Daily—Except Wednesday and Sunday.
Res. Telephone Crawford 8440

August F. Svetek

478 East 152nd Street

Cleveland (Collinwood), Ohio.

— SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD —

Točna, hitra in zanesljiva postrežba. — Odprto
noč in dan.

Pokličite nas: Kenmore 2016

— JAVNI NOTAR —

"Ave Maria"

Edini slovenski
nabožni mesečnik
v Ameriki.

Morala bi ga imeti vsaka zavedna slovenska družina. Članice S.Ž.Z., agitirajte zanj in pridobivajte mu novih naročnikov! Pokažite, kaj zmorete in pokažite tudi, da Vam je na srcu napredek katoliškega časopisja! Najlepše se Vam priporočajo

SLOVENSKI FRANČIŠKANI

P. O. Box 443, Lemont, Ill.

